X. Évfolyam Budapest 1900. julius hó 21. 57. (915.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. segédtitkára.

Felelős kiadóért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.

Főszerkesztő: Haday Barna az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázat.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" alapító és évdíjas tagjai részére tagsági oklevelet szokott kiadni. Ezen oklevél művészi kivitelére sulyt helyezvén, — ezennel nyilt pályázatot hirdet ezen oklevél rajzának elkészítésére. A legjobbnak talált oklevél 400 koronával fog díjaztatni.

Az oklevél rajzának jelképeznie kell az egyesület alapszabályszerü működését, mely czélból az egyesület alapszabályai a pályázóknak rendelkezésére bocsájtatnak.

Az oklevél nagysága: 65/50 cm.

A pályázatok *folyó évi augusztus hó végéig* az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" Igazgatóságához Üllői-ut 25. (Köztelek) nyujtandók be.

Forster Géza,
az OMGE igazgatója.

Pályázati felhivás.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület az általa kezelt földmivesiskolai alapitványi helyek közül pályázatot hirdet:

1. A **Bakó** János-féle alapitványra évi ösztöndij 240 korona. Ezen alapitványra; pályázhat elsősorban borsodmegyei illetőségü egyén.

2. A **Nagy-Atádi** gazdakör alapitványára évi ösztöndij 240 korona. Pályázhat ezen alapitványra elsősorban nagy-atádi, illetve somogymegyei illetőségü egyén.

3. Gróf **Batthyány**-féle alapitványra évi ösztöndij 240 korona; pályázhat ezen alapitványra elsősorban vasmegyei illetőségü egyén.

További feltételek mindhárom alapitványnál, hogy a kérvényező magyar honpolgár fia legyen, ki 16-ik életévét betöltötte, ami keresztlevéllel igazolandó, továbbá iskolai bizonyitványnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud irni és olvasni.

Pályázhat ezenkivül magyarországi földmivesiskolába már felvett tanuló is, ha ezt az illető földmivesiskola igazgatója által bizonyitja.

Kellő okmányokkal felszerelt, bélyegtelen kérvények folyó évi szeptember hó 10-ig az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" igazgatóságához (Budapest, Köztelek) nyujtandók be.

Forster Géza
igazgató.

Idegen buza a határidőüzletben.

Rohonczy Gidának, a képviselőház junius hó 19-én tartott ülésén a kereskedelemügyi és földmivelési miniszterekhez intézett interpellációja valósággal bombaként hatott a tőzsdei körökre, mert igazolta azt, amit évek óta hangoztatunk, hogy a tőzsdei körök az idegen buzának a budapesti piaczon oly nagymértékü forgalombahozatalával a magyar buza árát és relativ értékét csökkentik, mert a határidőüzletben egyazonos szokvány alapján kerül forgalomba, mintha az idegen buza egyforma belső értékü volna a magyar buzával, holott az effektiv átvételnél az idegen buza rosszabb minősége a sokkal alacsonyabb relativ árban kifejeződik. Természetes, hogy ennek logikai következménye az, hogy a vevő tudva azt, hogy egyazon szokvány alapján jó magyar vagy rossz idegen buza átvételére egyaránt kötelezve van, a kötésnél már a maga érdekéből kifolyólag is az árat a rosszabb esbetőségnek megfelelőleg alacsonyabban és nem a jobb esbetőségnek megfelelőleg magasabban fogja ajánlhatni. Ehhez hozzávéve még azt, hogy az őrlési forgalom, a szabadraktárak és szállitási kedvezmények folytán a budapesti piaczon az idegen buzákat állandóan nagymennyiségben és könnyen forgalomba hozni lehetett, ezek folytán az idegen buzának árcsökkentő hatása állandóan egyformán nyilatkozott meg. Ez a helyzet a malomiparnak fölötte kedvezővé vált, mert a malomipart állandóan az olcsó nyersanyag beszerzésére képesitette. Elvégre a malomipartól ennek a törekvésnek a jogosultságát elvitatni nem lehet, viszont azonban még kevésbbé lehet elvitatni a magyar gazdáknak azt a törekvését, hogy a magyar buza árát csökkentő körülményeket megszüntetni, ezáltal a magyar buza árát emelni és a nemzeti termelés használt növelni igyekszik és pedig annál kevésbbé, mivel a magyar buza árának emelkedése a nemzet millióinak életforrását teszi gazdagabbá, holott ezzel szemben a malomipar aránylag szük érdekeltségnek képezi vagyonosodási forrását. Törekvéseink ethikai alapja tehát okvetetlenül és első sorban a gazdák igyekezetének nyujtja a szilárdabb álláspontot.

Az idegen buzának a budapesti árakra gyakorolt hatása a tőzsdei körök előtt nagyon is ismeretes. Ez az oka annak, hogy a tőzsdén már a mult év végén szóba jött az idegen buzákkal szemben elfoglalandó álláspont kérdése. Rohonczy interpellációja a kérdést csak a nyilvánosság elé hozta és mindenesetre hozzájárult az intézkedések siettetéséhez és ahhoz, hogy a tőzsde ebben a kérdésben

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. sz.

Az **Adriance,** Platt & Co. new-yorki gyár világhirü
Adriance fukaszáló
Adriance marokrakó- és
Adriance kévekötőaratógépeinek

A **V. Vermorel** villefranchei gyár világhirü
„Eclair" peronospora fecskendőinek
„La Torpille" kénporozó- és
„Excelsior" szénkénegező gépeinek

kizárólagos magyarországi képviselete.

Ia. aussigi Rézgálicz **Ia. sublimált Kénpor**

Dr. Aschenbrandt-féle bordói és rézkénpor

és mindennemü **szőlővédekezési anyagok és szerek** bevásárlási forrása.

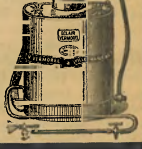

Mai számunk 20 oldal.

régebben tervezett ánkétjét f. hó 14-én és folytatólag 17-én megtartsa.

A tőzsde értekezletének egyedüli tárgya az volt, hogy vajjon a határidőüzletben a szokványszerű szállítás tárgyát az idegen buzák a magyar buzával egyaránt képezhetik-e, vagy az idegen buzákra nézve külön határozmány állapittassék-e meg?

Minden magyar gazda, sőt minden magyar ember előtt nagyon egyszerű a felelet a feltett kérdésre. Az idegen buza, a mely hozzá még inferioris, a magyar buzával egyenértékű nem lehet, ennek folytán valamint a készáruüzletben kisebb értékkel bir, azonképen a határidőüzletben sem eshetik a magyar buzával egyenlő elbánás alá. Ámde a kiviteli malomipar és a kereskedelem képviselői nem elégedtek meg, hogy az egyszerű kérdésre az egyenes feleletet megadják, hanem a tárgyalás keretét nagyon is széles mederbe terelték és felhasználták az alkalmat arra, hogy az örlési engedély megszüntetése miatt rekriminájlanak és a határidőüzletnek dicsőreteket zengjenek.

Azzal végre tisztába kell jönnie mindenkinek, leginkább pedig a malmoknak, hogy az őrlési engedély aktái le vannak zárva. Az őrlési engedély az igénybevételével összakapcsolt visszaélésekkel mérhetlen károkat okozott a magyar mezőgazdaságnak, semmi kedvünk és szándéknak arra, hogy a mult vétkeit ismét fölleveniteni segitsük. A malomipar nem az őrlési engedély folytán lett nagygyá. Az őrlési engedély előtt is megvoltak malmaink, sőt épen az őrlési engedély előtt keletkeztek, nőttek nagygyá és tették a magyar közgazdaságnak a legnagyobb szolgálatokat. Persze az őrlési engedély alkalmas volt arra, hogy segitségével a budapesti kiviteli malmok a megváltozott kiviteli viszonyok daczára a kivitelt mesterségesen forszirozzák, üzletüket a természetes fejlődést meghaladó arányokban kiterjesszék és a vámrestitucióban koczkázat nélküli nagy nyereségekben részesedjenek. Ma a helyzet megváltozott.

A kiviteli malmok helyzete kétségkivül nehezebb, de mily élhetetlennek mutatkoznék ez a hatalmas ipar, ha a megváltozott helyzetbe magát beletalálni nem tudná és nem volna képes az uj helyzetben is boldogulni? Azt hiszszük, ily szegénységi bizonyitványt kiállitanunk annál kevésbé lehet, mert mi vagyunk az utolsók, akik a malomipar fenntartását és fejlődését nem kivánnók és akik ebből a czélból, szükkeblüen, minden megengedhető és az általános érdekkel ellentétben nem álló kedvezmények ellen szavunkat fölemelnők. De az őrlési engedélyt, amelylyel — mint azt maguk a malmok is elismerték — visszaélések történtek, fölileszteni nem lehet, legfeljebb galvanizálni, de ez senkinek sem használ, sem nem árt.

Az értekezlet tárgyalásának másik fővezérfonala a határidő-üzlet dicsősitése volt és annak a hangoztatása, hogy a határidőüzlet mig egyrészt az árak kiegyenlitését, másrészt a magyar buzának állandóan magasabb árát biztositja. Hát igenis elismerjük, hogy a határidőüzletnek az árak csökkentésére befolyása van. Ez az az árkiegyenlités, amiből mi gazdák nem kérünk. Hogy ez az u. n. árkiegyenlités, amelyre a börze medvéi mindig készen állanak, akkor amidőn a piaczra egyenlő elbánás alá eső silány külföldi buzát tetszésszerinti mennyiségben dobhatnak, mennyire erősödhetik, azt maguk az értekezleten felszólalt tekintélyes kereskedők igazolták, a midőn az ugynevezett „Schwantze“ (hausse-ring) — szerintük káros — áremelő tendenciájának mérséklése épen a külföldi buzának a piaczra való dobása által érhető el. Ime tehát a medvék attól félnek, hogy az idegen buzának külön elbánása esetén az árak csökkentésére irányuló törekvéseit legalább is megnehezitetik, mert legfőbb fegyvere fog hiányzani. Azt vagyunk bátrak már most kérdezni; kinek áll érdekében az árak leverése, a gazdának-e vagy a malomiparnak, amelynek szolgálatában a kereskedelem első sorban áll? A gazdának semmisetre, mert a gazda törekvése a legmagasabb árak elérése. De a fogyasztó malom mindenesetre arra törekszik, hogy a nyers anyagot minél olcsóbban szerezze be. Egészen fölösleges itt a hazafias szempontok emlegetése. Ez egészen zsebkérdés. Mi gazdák egyszerűen azt akarjuk, hogy a malmok a maguk zsebében kotorászszanak, a mi zsebünkhöz pedig csak magunknak legyen joga.

Ámde az értekezleten nemcsak azt ismerték be, hogy a határidőüzlet az árakat — lefelé — kiegyenliteni képes, hanem azt is igyekeztek bebizonyitani, hogy a határidő-üzlet által a buza ára semmikép sem csökken, mert p. o. a határidő-üzletben a szokvány buza — mely alatt tehát az inferioris külföldi buza is értendő — a május-junius havi készárüzletben olcsóbb volt, mint az ugyanakkor októberre jegyzett papiros-buza. Ez az érv első pillanatra nagyon plauzibilisnek látszik, csak az az egy hibája van, hogy hamis alapon nyugszik, mert csak akkor bizonyitana, ha a május—juniusi készbuza ára kevesebb volna, mint a május—juniusi határidőre kötött papirosbuza. Hiszen jól tudjuk, hogy a határidőüzlet a jövőbeli reménységen alapszik, ez a remény a valósággal nem egyezik meg; de hogy a reménység a valóságot mennyiben közelitette meg, haladta tul, vagy maradt azon alul, azt csak a reménység bekövetkeztének időpontjakor lehet meghatározni. Az októberi papirosbuza, az októberben bekövetkezendő kész buzaárával hasonlitható csak össze, mig a május—juniusi kész buzát csakis a május—juniusra kötött papirbuza árával lehet csak összehasonlitani. A papirosbuzának áremelő hatását tehát a reális üzletben bebizonyitva ezzel a látszólagos frappáns érvvel sem látjuk. Épen azért a magunk részéről továbbra sem mondhatunk le arról, hogy a határidő-üzletet csak készáru szállításával egybekapcsolva képzelhessük egészségesnek s a fedezetlen határidőüzleteket, mint a spekulacziónak a természetes áralakulást megakadályozó eszközét továbbra is üldözzük.

Persze a fedezetlen határidőüzlet teljes kiterjedést csakis a szokvány eladás mellett élvezhet, amely szokvány, tág és semmi tekintetben sincs korlátozva. Mihelyt a legcsekélyebb korlátot elviselnie kell, a határidőüzlet határtalan mértéke és ezzel a spekulació is korlátozva van. Ezt érzik a kereskedői körök, amidőn a szokványban a legcsekélyebb korlát felállitását is ellenzik.

Ha a szokványbuza más kikötés hiányában csak magyar lehet, igy a spekulació korlátozva van a határidőüzlet terén, mozgása nem oly szabad, mint egyetlen szokvány mellett. De ez a körülmény nem akadályozhatja meg azt, hogy azokat az intézkedéseket, amelyeket a hazai termelés megvédésére alkalmasaknak tartunk, életbe ne léptessék.

A hazai termelés megvédelmezésére szükség van, hogy az idegen buza a határidőüzletben se ismertessék el egyforma belső értékünek a magyarral, amint az a készáruüzletben sem ismertetik annak. A magyar buza árának még nagyobb mértékü csökkentését meg kell akadályozni azzal, hogy a spekulació kezét ne engedjük teljesen szabadon működni. Ne féljen senki attól, hogy az erre irányuló intézkedések a felénk gravitáló idegen buzát elriaszszák.

Ha az idegen buza előnyösebb értékesitést talál nálunk, meg fogja az utját lelni hozzánk; de azt nem lehet megengedni, hogy a természetes viszonyok ellenére mesterségesen zuditsuk a magunk nyakába az idegen buzát és a világversenyt ezáltal még nehezebbé tegyük gazdáinknak. Azok az idegen buzák, amelyeket termelőik olcsóbban állitanak elő, mint amekkora árért a magyar gazda a buzát előállitani képes, ha reájuk szükség van, ugyis bejutnak hozzánk, de hogy ezeknek beözönlését még mesterségen is előidézzük és ezáltal a magyar buza árát a külföldön olcsóbban előállitott, tehát alacsonybb áru buza nivójára lesüllyesszük, ez önmagunk ellen való vétek volna.

Ezek azok az indokok, amelyek bennünket arra inditanak, hogy a határidőüzletből külön kikötés hiányában az idegen buzák szállithatóságának kizárását követeljük. Hogy pedig ez nem pusztán u. n. „agrárius kivánság“ legjobban bizonyitja a budapesti kereskedelmi és iparkamarának és a vidéki malomiparosok egyesületének a tőzsde-értekezlet elé terjesztett hasonló irányu kivánsága. A tőzsde értekezleten bennünket gazdákat nem győztek meg kivánságaink helytelenségéről, győzzék meg azonban előbb a kereskedők és malomiparosok saját hivatalos érdekképviselőiket, mielőtt a gazdákat meggőzni akarják, mert a legnagyob érvünk álláspontunk igazolására mégis csak az marad, hogy a kereskedők és malomiparosok hivatalos képviselőivel azonos elvi álláspontunk van.

A tőzsde-ankét lefolyása.

(1900. julius 14. és 17.)

Kornfeld Zsigmond elnök üdvözölve a megjelenteket, ismertette a szaktanácskozmány tárgyát s aztán ezeket mondta: Az őrlési forgalom megszüntetése alkalmával felmerült az a kérdés a tőzsdetanács előtt, hogy miután az őrlési forgalommal kapcsolatban a külföldi buza importja meglehetősen nagy szerepet játszik, most, a mikor az őrlési forgalom megszünt s igy az idegen gabona nem játszhatja azt a szerepet, amelyet eddig játszott, nem kellene-e az usance-okat olyan értelemben megváltoztatni, amely a külföldi buzát, hacsak külön kikötve nem volt, a határidőre való szállitásból kizárja. Mint minden dolgot, ugy természetesen ezt is különböző módon lehet megvitatás tárgyává tenni. Igy némelyek azt hozták fel, hogy ez a kizárás hasznos intézkedés volna, mert a rosszabb minőségü külföldi buza rossz hatással van a magyar

buzára; mások ismét károsnak mondották az intézkedést s felhozták ellene, hogy Budapestnek, mint nemzetközi piacznak jelentősége épen abban áll, hogy nem szoritkozik kizárólag a magyar buzára, hanem foglalkozik a szomszéd keleti államok termékeinek értékesitésével is. Minthogy pedig a tőzsdetanács nem akart ebben a kérdésben a nélkül dönteni, hogy a mások véleményét meg ne hallgassa, bátorkodom önöket felhivni, hogy a kérdésben véleményeiket elmondani méltóztassanak.

Klein Gyula megelégedéssel fogadja elnök kezdeményezését. A szerb buza kérdése direkt következménye az őrlési forgalom beszüntetésének. Ezen beteg helyzet szanálása csakis az őrlési forgalom ujbóli életbeléptetése által lehetséges, más eszköz teljes eredményt nem biztosit. A visszahelyezésre pedig megvannak az előfeltételek, mert a hangulat a magyar agrárkörökben, de az osztrák molnárok körében is lényegesen megváltozott az események behatása alatt. Alkalmat abbeli tárgyalásokra a legközelebb megalakitandó autonom vámtarifa nyujt és formai nehézség sem forog fenn, amennyiben az őrlési forgalom ügye nem vétetett be a vámszövetségről szóló törvénybe, hanem rendeleti uton szabályoztatott. Mindössze csak két év terméséről van szó, amennyiben az intézkedéseket visszaható erővel ellátni nem lehet, tehát csak az 1901. és 1902-iki termés jöhet szóba. Az 1903. év a kereskedelmi szerződések lejártával egészen más szituácziót teremt. Normális években a bevitel lehetetlen, mert magunknak is kiviteli feleslegünk van, tehát árainkkal oly szinvonalra kell alászállnunk, mely a bevitelt kizárja. Abnormis rossz termés esetén pedig a szerb buza még akkor is a vámterületbe jut, ha a határidőüzletből kizárjuk. Ez utóbbi intézkedés csak a „ringe"-ket könnyitené meg, az ilyen üzelmek pedig senki érdekében nincsenek. Ily intézkedés által Budapest elveszitené a nemzetközi piacz jellegét, pedig arról le nem mondhatunk, hogy Budapestből minél nagyobb kereskedelmi empóriumot csináljunk. Saját informácziói alapján azon meggyőződésre jutott, hogy Bécs ez uton bennünket követni fog és igy minden megszoritó intézkedésből csak Bécs huzná az előnyöket, amennyiben az üzlet oda irányulna. A szerb buza kizárása a kereskedelmi szerződés szellemével összeütköznék, a kormány tehát ily intézkedéseket nem is tehetne és lehetségesek volnának ezek csakis a tőzsde autonomiája folytán, mely épen az agráriusok részéről annyi megtámadtatásnak volt kitéve. De félő, hogy ily intézkedés az érdekelt külföldön rossz vért szülne és esetleg megtorló intézkedésekre adna alkalmat. Ha mindezen aggályai daczára a szerb buza kizárásából a mezőgazdaságra nézve bármely előnyt várna, kompromisszíumra volna hajlandó. De azt az eddigi tapasztalatok alapján nem várja, hiszen látjuk, hogy minden nap más fordulatot hoz, amennyiben pl. épen a legutóbbi napokban 30.000 métermázsa szerb buza a budapesti piaczról külfölre ment oly áron, mely mellett a magyar buza a 90 kros vámdifferenczia miatt még kivitelképes nem volt. A kérdés tehát nem ért még meg annyira, hogy szóló rá birná magát szánni oly lépésre, mely ellenkeznék azzal a kereskedelmi politikával, mely a Vaskapu szabályozását, a budapesti kikötő kérdésének tanulmányozását eredményezte.

Ezután *Déry* Izidor a *fővárosi Malomegyesület* képviseletében a vidéki malomiparosok orsz. egyesülete által is elfogadott következő inditványt terjesztette elő:

Tekintettel a budapesti gabonapiacz lehetőleg megóvandó nemzetközi pozicziójára, valamint érdekeinek a bécsi gabonapiaczczal szemben való megvédésére, nem ajánljuk a külföldi buza szállithatásának kizárását, de javasoljuk, hogy ezenkivül a budapesti buzapiaczon egyes kiváló hazai vidéki, vagyis származási helyük szerint megkülönböztetett buzafajokban külön határidőüzlet honosittassék meg, miáltal módjában lesz a gazdaközönségnek, hogy buzáját tetszése szerinti időben s tetszése szerinti későbbi határidőre is, az u. n. arbitrage igénybevétele nélkül eladhassa, a malmoknak pedig, hogy későbbi szállitásra eladott lisztjüket az őrlésre alkalmas és szükséges buzafajokkal fedezhessék. Inditványozzuk továbbá, hogy ugy az általános, mint a származás szerint megkülönböztetett buzával való határidőüzletben, a szokásokban megállapitottnál magasabb fajsulyu buza szállitása esetén az átvevő arra köteleztessék, hogy a szállitónak a szerződéses áron felül minden teljes hektokilogramm fajsulytöbbletért métermázsánkint 10 fillért megtéritsen. Végül azt javasoljuk, hogy jövőre a keverék-hányad suly szerint állapittassék meg.

Bacher Emil egészében magáévá teszi a malomegyesület inditványát. Egy nézeten van Klein Gyula tőzsdetanácsossal abban, hogy az idegen buzának hazánkba való beözönlését csakis a vámok által lehetne megakadályozni, minthogy azonban 1903-ig érvényben marad a kedvezményes vám, addig lehetetlen az idegen buzát határainkból visszaszoritani. Rámutat arra, hogy Magyarországon nem lehet a buzának tipusát megállapitani, mint p. o. Amerikában, mert a magyar buza nemei igen különbözők. Épen ezért igen helyes, hogy a tőzsdetanács a határidőüzletnél nem követelt egyebet, minthogy a buza egészséges, rostált és 76 kg. fujsulyu legyen. Épen ennek azután az a következése, hogy a szerb buzából a jobb, magyarból pedig a rosszabb kerül szállitásra, mert a rosszabb szerb buza nem éri el a 76 kg.-ot sem. Nyilvánvaló tehát, hogy a szerb buza kizárása nem fogja emelni a Budapesten szállitásra kerülő buza kvalitását, mert hisz az usance-szállitásnál az eladó természetesen ezentul is igyekezni fog olyan buzát szállitani, amely nem sokkal haladja felül az usance-ot. A vevő sohasem tudja, hogy milyen buzát szállitanak majd neki. Azt hiszi, hogy a malmok inditványa, amely a kiválóbb hazai buzafajokban származás szerinti külön határidőüzletet akar teremteni, a gazdáknak tetszésével fog találkozni, ez felel meg legjobban Magyarország speciális igényeinek.

Kornfeld elnök arra figyelmeztet, hogy itt nem szerb buza kizárásáról van szó, hanem általánosságban külfüldi buzáról. Az a kérdés, vajon az usanse-gabonánál különbség tétessék-e külföldi és magyarországi buza között. Ennek konstatálását nagyon fontosnak tartja azért, hogy minden látszatát elvegye annak, mintha egy velünk barátságban élő, szomszédos állam ellen bárminő támadás lenne itt intézve.

Baross Károly kijelenti, hogy a magyar agráriusok azt akarják, hogy a magyar buza ára a világpiacz áraihoz alkalmazkodjék. Ezt mi máig el nem értük. Igaz, hogy czélunkat csak akkor fogjuk elérni, hogyha a legközelebbi vámszerződések a magyar gazda érdekeit magas vámokkal fogják megvédeni. Addig is minden lépést megfogunk kisérelni, hogy helyzetünkön segithessünk. Nekünk két ellenségünk van; egyik a papirosbuza és a másik az idegen buza. A határidőüzletnek sohasem volt ellensége. Azt követelhetjük, hogy minden határidőüzletnek az a csekély része, amely effektive bonyolittatik le, magyar buzában bonyolittassék le. Meghajtja zászlóját Kornfeld elnök éleslátása előtt; aki a szerb buza helyett az idegen buza kifejezést ajánlotta. Kollégám nevében — mint gazdák — üdvözöljük a tőzsdetanácsot, hogy ha az idegen buzát a határidő-üzletből ki fogja küszöbölni. Tény az, hogy a malmok nagy bünt követtek el azzal, hogy az idegen buzát rázuditották az országra, ezzel kijátszván a tételes törvényeket, vámmentes buzát hoztak be Magyarországra. (Zajos ellenmondás.) Meg van győződve arról, hogy ha a magyar gazda sorsa megjavul, akkor vele együtt a kereskedők és iparosok is boldogulni fognak.

Pekár Imre, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank képviselője, azt hiszi, hogy a határidőüzlet mai formája legjobban felel meg a mai viszonyoknak. Az őrlési forgalmat nem tartja olyan komplikált dolognak, amint azt sokan feltüntetik. Rámutat arra, hogy Magyarországon — általánosságban beszélve — paritásszerüleg a buza ára mindig magasabb volt, mint a Nyugaton. Az őrlési engedély következése az volt, hogy képesek voltunk lisztet exportálni. Ha a határidőüzletet beszüntetjük, megint előállanak az olyan állapotok, hogy aratás után — amint mondják — dögiben van a buza, ára pedig nincs, holott tavaszszal de különösen aratás előtt nagyon magas árt ér el. Ha pedig az idegen buzát kizárjuk, akkor nem leszünk képesek kellőleg gondozni azon internaczionális viszonyokat, melyek nélkül mi tulajdonképen azt az ármegállapitó és áregalizáló hatását a mi buzaüzletünknek föntarthatnánk. Ugyanezért tartja helytelennek a malmok inditványát is, mert hisz ez keresztül sem vihető s azonfelül a gazdának mindig módjában van az usance árához hozzászámitani azt az ártöbbletet, amelyet gabonájának vidékek szerint különböző minősége maga után von. Figyelembe veendő az is, hogy nem szabad megkárositani a magyar malomipart, amely oly óriási szolgálatot tett a magyar mezőgazdaságnak azáltal, hogy lehetővé tette, hogy évtizedeken keresztül magas árak fizettessenek a magyar buzáért.

Bauer Gyula, a vidéki malom-egyesület képviselője kifejezi abbeli véleményét, hogy az idegen buzának provenienczióját lehetetlen megállapitani abban a perczben, amikor elvámolás utján naturalizálva lett. Meggyőződése az, hogy a kikészitési eljárást, illetőleg az őrlési forgalmat a külföldi verseny szempontjából a malomipar számára vissza kell szerezni és meg van győződve arról is, hogy az őrlési forgalomból a mezőgazdaságnak kára nem lehet. Kijelenti, hogy a fővárosi malom-egyesület által előterjesztett inditványhoz hozzájárul. Ezek után Baross Károly szavaira reflektál, aki azt mondta, hogy a magyar gazdának két ellensége van: a papirosbuza és az idegen buza. Belátja, hogy ez a vélemény nem is teljesen indokolatlan és épen azért fogadja örömmel a malom-egyesület inditványát, mert a határidőüzlet maga nem az oka annak, hogy a mezőgazdaság károsodik, hanem csak azok az esetleges visszaélések, amelyek vele elkövettetnek. Ezért leghelyesebb, ha a tőzsdetanács a maga illetékességi körében oly módon változtatja meg a tőzsdei szokásokat, hogy azok kizárják, vagy a minimumra szoritják ily üzelmek lehetőségét.

Székely Ferencz nézete szerint szükséges volna jó ideig még várakozó álláspontra helyezkedni és a jelenlegi áralakulásokat jó darabig figyelemmel kisérni, mielőtt a tőzsde e fontos kérdésben végleges elhatározásra jutna.

Steiner József azt hiszi, hogy mi magyarok ezen kérdésben hiába tanácskozunk addig, mig arról nem nyerünk meggyőződést, hogy a mi határozatainkhoz fog-e Bécs csatlakozni. vagy sem. Mert tegyük föl azt az esetet, hogy kiküszöböljük az idegen buzát és Bécs nem követi példánkat, annak az lesz a következménye, hogy Budapest Bécsnek csak levelező állomásává válik és megszünik kereskedelmi empórium lenni. A külföldi buza kizárásának semmi praktikus haszna sem volna, mert azért az idegen buza be fog jönni a határállomásainkra, ahol el fog vámoltatni és mint magyar buza jön forgalomba. Aztán pedig nincsen tőzsdetanács a világon, amely képes megállapitani, hogy kevert-e a buza vagy sem. Szóló utal arra, hogy ezelőtt 17—18 évvel az agráriusok legkiválóbb vezérférfiai kijelentették egy fővároshoz intézett beadványban, hogy nagy előnye a magyar mezőgazdaságnak, hogy a külföldi buza nem versenyez a magyar buzával a külföldön. Ha az idegen

buzát kitiltják most innét, akkor ez a veszély be fog állani.

Neugebauer Sándor konstatálja, hogy a mai helyzetet az őrlési forgalom megszütetése teremtette és rámutatott az őrlési forgalom eltörlése óta szerzett tapasztalatokra. Véteknek tartaná, ha a megváltozott helyzet daczára továbbra is megadnók az idegen buzának az usance-qualifikáczióját, még azon esetben is, ha az idegen buza kizárása által a budapesti piaczot internaczionális jellegétől megfosztjuk, mert szivesebben látja az egészséges lokális piaczot, mint a mesterségesen teremtett, beteges állapotokat élesztő ugynevezett internaczionális piaczot. Hisz ma nézete szerint abban áll Budapest nemzetközi jellege, hogy aldunai szomszédainknak módjuk van arra, hogy könnyü szerrel értékesitsék buzájukat nálunk, anélkül, hogy ezt a gabonabeözönlést a hazai szükséglet igényelné. Az internaczionálizmus föntartása ily körülmények közt nagy veszélyt rejt magában nemcsak a gazdára, de a kereskedőre nézve is, mert elveszi az alapot a reális kombináczíótól. (Közbekiáltás: A ringektől.) Normális viszonyok közt elég buzát termelünk a vámbelföld számára, az olcsóbban termelő külfölddel pedig konkurálni ugysem tudunk.

Szilassy Zoltán az őrlési forgalom kérdésével foglalkozni nem kiván, amelyet a vita keretébe fölöslegesen hoztak bele. Meg van győződve róla, hogy a budapesti tőzsdének nem lehet egyéb hivatása, mint elsősorban a magyar termelés érdekeinek megvédelmezése. (Igaz! Ugy van!) A külföldi buzának szokványbuzaként való szállitása esetén a vevők tartózkodókká válnak majd és az árakat le fogják szoritani. Akkor, amidőn a malomipar képviseletében a magyar buza különböző minőségének megfelelő külön szokványok életbeléptetését óhajtja, ellenmondásnak tartja, hogy a rosszabb minőségü külfüldi buzát mégis az egységes szokvány alapján akarják forgalomba hozni. A gazdák a minőség szerinti megkülönböztetést örömmel veszik, mert ez az ő érdekeiknek megfelel. De a mint a jobbat külön megkülönböztetni óhajtják, a rosszabb idegen buzának a megkülönböztetése is szükséges. A malmok ép ugy fognak boldogulni ezután is mint abban az időben, amikor az őrlési forgalom még nem volt meg és amidőn a malmok még sokkal jobb üzleteket csináltak, mint az ujabb időben, amikor a külföld óriási konkurencziát fejt ki velük szemben.

A nemzeti termelés érdekeinek megvédelmezésére egyedül az szolgálhat, ha a határidőüzletben egyéb kikötés hiányában csakis hazai buza szállitása engedtetik meg.

Sándor Pál konstatálja, hogy az egész mozgalom nem az agráriusoktól, hanem a kereskedelmi és iparcsarnoktól indult ki, tehát nem tekinthető agrárius vivmánynak. Szóló nézetét kifejtette már a kereskedelmi- és iparkamarában s hogy most ujra fölszólal, teszi ezt azért, mert ép most élőszóval hallotta állitani, hogy a papirosbuza az, mely az árakat nyomja, ámbátor érveket nem hallott. Ezzel szemben rámutat arra, hogy május 6-án, a mikor Budapesten 8 frt 16 kron volt az októberi usançe-buza, ugyanakkor 79 kgos, piros, elsőrendü magyar buza a budapesti tőzsde hivatalos jegyzése szerint 7.85—8.20 frton állott, ami, a minőségbeli különbségeket tekintetbe véve, 50—70, sőt 80 krnyi értéktöbbletet jelent az usance-buza javára. Tehát lehetetlen, hogy az usance-buza legyen az eszköze az effektiv-buza devalválásának. Avagy nem képzelik azt az agráriusok, hogy ezeket a magasabb határidőárakat mesterségesen alakitottuk csak azért, hogy ezekkel az agráriusok ellen érvelhessünk? Ami az őrlési forgalomnak az áralakulásra való befolyását illeti, mindenekelőtt kijelenti, kogy teljes mértékben csatlakozik azokhoz, amiket Klein Gyula előadott. Ezen álláspontnak további igazolására néhány számadatot mutat be; fölemliti nevezetesen, hogy amig a buza ára Amerikában május 6 dikától 26 dikáig 1 frt 50 krral emelkedett, addig nálunk csak 10 kr volt az áremelkedés. Meg van győződve róla, hogy ha az őrlési forgalom utján rendelkezésünkre állott volna a román buza, amelynél a malmok 1 forint 80 kr. visszatéritést kalkulálhattak volna, akkor kisebb mérvü áremelkedésnél is már tetemes lisztmennyiségeket adhattak volna el a külföldön, nagyobb szükségletük lett volna magyar buzában és árainkkal gyorsabban követhettük volna a külföldi emelkedést és akkor lehetetlen lett volna hogy a buza 8 frt alá sülyedjen. Az őrlési forgalom fontosságát különben be fogja igazolni az idei termés is, hacsak a külföldön valami baj nem történik. Ami az idegen buza szállithatóságát illeti, ő azt konstatálja, hogy ezt a kérdést csak felfujják és nem tulajdonit annak nagy fontosságot. Egyénileg ugyan ma azt véli, hogy helyesebb lett volna az idegen buza határidőre való szállithatóságát kiküszöbölni, mindazonáltal a tőzsdetanácsban azt fogja javasolni, hogy a kérdésben való határozathozatalt egy évvel halaszszák el, hogy addig bővebb tapasztalatokat szerezhessünk. A Malomegyesület inditványát helyteleniti, mert viszonyainknak nem felel meg.

Enyedi Simon a Strasser és König czég képviseletében nyilatkozik. Szó'ó is a mellett van, hogy a mezőgazdaság érdekeit mindenkor hathatósan kell támogatni, még pedig necsak azért, mivel a gazdák boldogulása nélkül a kereskedők nem számithatnak anyagi haladásra, hanem szem előtt kell tartani azt is, hogy a mezőgazdaság Magyarország nemzeti vagyonának legeminensebb faktora. Az agrárizmus képviselői felhozák, hogy a szabad raktár, a vámhitel, a határidőüzlet s differencziális játék gátolják meg, hogy a buza ára nálunk elérje a párisi és berlini jegyzéseket. Az agráriusok által fel nem hozott tényezőkre is rá akar mutatni, amelyek a gabonaárakat szintén befolyásolhatják. Számadatokkal bizonyitja, hogy ugy Amerika, mint Oroszország buzatermései éveken keresztül folyton emelkedőben vannak. Ez az óriási termésemelkedés a külföldi buzatermő területeken alkalmas arra, hogy a gabonaárak depresszióját megmagyarázzák. Az agráriusok állitása szerint a szerb buza nyomja a belföldi gabonaárakat. A szerb buza kizárása esetén megszünő előnyök: a tranzitó kereskedelem, a hajózások fuvarja, amelyek a szerb buza szállitásából bevételezhetők és végül a kereskedők bizományi dijai. Szóló határozottan azt állithatja tapasztalatai alapján, hogy a szerb buzának a határpiaczra való szállitása a belföldi buza értékét még nem volna képes befolyásolni. Szóló azon a nézeten van, hogy maradjon minden a réginél, mert ha változtatunk a fennálló renden, arra számithatunk, hogy Szerbia represszáliákkal felelne, ami által Magyarország számos export-ipara kárt szenvedhetne.

Herczfeld Frigyes: Az értekezletre két olyan testület is hivatott meg, amely — nagy sajnálatára — harczban áll a kereskedővilággal. Azt hiszi, hogy ez az ellenszenv azon a szerencsétlenségen alapszik, hogy illető tényezők a kereskedőket és azok nehéz munkáját nem ismerik eléggé; örömét fejezi ki, hogy a tőzsdetanács ez alkalommal megkisérelte az összes gazdasági tényezők összhangba hozását. A mi az usancebuzát illeti, ma nincs már okunk a szokványokon sokat változtatni. Az őrlési forgalom megszünése már ugy is megtette romboló hatását és ezen az usanceok változtatása már nem segithet. Az őrlési forgalom megszünése egyszerüen deval tálta a magyar buzát is és pedig azért, mert nem vagyunk elég erős vámokkal védve a külfölddel szemben. Az usanceokból a külföldi buzát kizárni felesleges, mert annak beözönlését usanceokkal megakadályozni ugy sem lehetséges. Azt ajánlja, hogy a tőzsdetanács ugy változtassa meg az usanceokat, hogy minden buza átadható legyen usancera, több vagy kevesebb érték kiegyenlitése mellettl Végezetül még Neugebauer megjegyzéséve. foglalkozik, a ki azt vallotta, hogy nem baj, ha Budapest lokális piaczczá alakul át. Neugebauernek ez a véleménye nem lehet őszinte.

Nagel Ignácz a határidőüzletre szükségesnek tartja a status quo fentartását. Magyarország exportját első sorban annak köszönheti, hogy internaczionális alapon szervezte piaczát. Helytelen volna, ha azt a szép internaczionális pozicziót, a melyet gabonapiaczunk kivivott, veszélyeztetnők. Ha internáczionális jellegünk megszünnék, a külföld Bécset keresné fel és nem a budapesti piaczot. A malmok inditványát azért nem tartja elfogadhatónak, mert megzavarná a határidőüzlet egyöntetőségét.

Simon Miksa a következő inditványt terjeszti elő: Ha a bécsi tőzsdét hasonlo akczióra tudjuk birni, a mihez a kereskedelmi kormány támogatása szükseges, ugy mondjuk ki, hogy más kikötés hiján szokványbuza alatt csakis belföldi buzát értünk. A szokványbuzára való szállitásból azonban idegen buza ne zárassék ki teljesen. Alakuljon a tőzsdetanács egy tagjának elnöklete mellett bizottság, mely minden esztendő szeptemberének 15—30 ika között az addig feltétlenül már ismert idegen buzák minőségét megvizsgálva, ezeknek szokványbuza-értékét, visznyitva a belföldi buzához, állapitsa meg. Ezen bizottságba behivandó lenne a malomipar, a kereskedelem, nemkülönben a mezőgazdaság is. Amennyiben ezt az inditványt a tőzsdetanács nem találná elfogadhatónak, ugy ajánlja hogy tétessék tanulmány tárgyává a kétféle, belföldi és külföldi buzajegyzés. Ilyen megoldással nem kerülünk ellentétbe a szomszédos államokkal. A következő két esztendő szolgáljon azután tapasztalatok beszerzésére, a melyeket a kereskedelmi szerződések megujitásánál föl használhatunk.

Bacher Emil: Baross Károlynak arra a vádjára, hogy a malmok az idegen buzát az országra zuditották, azt feleli, hogy ezt nem a malmok tették, hanem az 1894–1895-iki árdepresszió. A magyar buza akkori áresését sem a malmok okozták, mert akkor is aránylag magasan vásárolták a jó magyar buzát, amit csak ugy tehettek, hogy üzemükben sok iegen buzát is dolgoztak fel kivitelre. A malmoknak köszönhető tehát első sorban, hogy egészen addig, a mig az őrlési forgalom a malmok rendelkezésre állott, magasabb árt tudtak a magyar buzáért fizetni, mint amennyit ma fizethetnek. A malmok is kivánnák, hogy Budapesten oly magasan álljon a buza, mint Parisban, Berlinben, de ez elérhetetlen; ha rossz termésü években elérhetjük is, akkor sem Budapesten érhetnők el, mert nem Budapest a fogyasztó piacz, hanem Bécs vagy Prága. Veszélyes iránynak tartaná tehát amikor a „Köztelken" arra biztatják a gazdákat, hogy ne adják el a buzát, mert fel fog menni az ára 12 frtra. Ez nagyobb bün, mint az, amelylyel Baross a malmokat vádolja. Köszönettel veszi Forsternek azt a kijelentést, hogy ha az őrlési forgalom hasznos voltáról meggyőződnek, akkor azt be is fogják ismerni; csak azt sajnálja, hogy hazánk élő testén kell kisérleteznünk oly dologban, amelyet müvelt országban elméletileg is lehetett volna tisztázni. Számadatokkal tudná bizonyitani, hogy az őrlési forgalom fennállása esetén az idén oly exportüzletet köthetnek volna, hogy a buza árát 8 frton jóval felül vásárolnák. A malomipar épen most aratás előtt volt megfosztva attól az eszköztől, hogy elhelyezhesse azt a fehér lisztprodukcziót, amely a magyar buzának az árát megadja. Mi sem a korpából, sem a barna lisztből magasabb árat csinálni nem tudunk, magasabb árt csak a fehér liszttel lehet csinálni, amelyet viszont csak a vámkülföldön lehet elhelyezni. Ausztria látva, hogy a magyar malmok nem tudják fehér lisztüket elhelyezni, lenyomják a lisztárakat, ezt is adatokkal tudja bizonyitani. Ma ott vagyunk,

hogy 25 koronával sem lehet a nullás lisztet eladni. Bármennyi külföldi buza legyen is itt benn, az nem bir döntő befolyással az árakra, az árakat csak a fogyasztás és a termelés közti viszony határozza meg. Meg van győződve arról, hogy a mezőgazdákat a leghazafiasabb érzés vezérli, de a gazdák e kérdéssel nem foglalkoztak azzal a jó indulattal, amelylyel a malomiparnak tartoztak, hanem Ausztriában kerestek szövetségest, hivatkozik arra, hogy a magyar gazdasági egyesület az osztrák „Landwirtschaftlicher Verein"-nal szövetséget kötött az őrlési forgalom megszüntetése tárgyában. Egy látszólag helyes érvük van a gazdáknak: a vámhitel prolongácziója. Legyenek a gazdák meggyőződve, hogy a malmok, amint kivihették, ki is vitték volna azt az idegen gabonák alapján gyártott lisztet s mikor nem vitték ki, azt tisztán csak azért tették, mert a külföldön alacsonyabb volt az ár, mint nálunk. A malmok különben legjobban örültek a prolongáczió korszak megszünésének. Rámutat az utolsó három esztendőre, a mikor áraink elérték a legteljesebb importparitást. Bemutat egy elsőrendü magyar exportmalom gabonavásárlásairól szóló kimutatást, amelyből kiderül, hogy 1898-ban 3 frt 24 krral vették drágábban a magyar buzát, mint a román buzát. A külföldi buza szállithatására nézve fentartja multkori álláspontját és azt javasolja, hogy a származás meghatározását tartalmazó tipusok alapján álló határidőüzlet honosittassék meg nálunk.

Baross Károly tiltakozik az ellen, hogy innét olyan tanács induljon ki, hogy a gazda májusban fix-mennyiséget adjon el. Még a cséplőgép előtt sem szabad a gazdának eladni határidőre. Tagadja, hogy a határidőüzlet felhajtotta volna az őszi buza árát. Nekünk kivitelre szükségünk nincsen, mert csak annyit termelünk, a mennyit a monarchia elfogyaszt. Ezek tények, tessék megczáfolni! Az idén sem fog annyi teremni, hogy exportra legyen szükségünk. Tagadja, hogy a malmok a külföldön a fehér liszttel mindig jó árakat tudnának elérni. Belemenne inkább a malmok kisajátitásába, semhogy egy erőszakolt ipar fentartassék. De a malmok kiviteléért idebenn megdrágitani a kenyérlisztet, nem tartja méltónak. Ezért hangsulyozza ismételten a szerb buza kiküszöbölését.

Klein Gyula: Nem volt szándékában felszólalni, mert meg volt róla győződve, hogy nem lehet Barosst meggyőzni. Az őrlési forgalom annyira kapcsolatos az ő babéraival, hogy attól nem válik meg. Baross beszédében ellentétet lát, a multkor azt mondta, hogy nem ellensége a határidőüzletnek és ma ellenségének mutatja magát. A szabadraktárak ügye uj jelszó.

Baross Károly: Tiz éve megvan!

Klein Gyula: De csak most hozzák fel érvül. Nos, hogy állunk ezzel az érvvel? Mondjon ellen bárki, ha nem igaz, s mit mondok. Hogy ha 100.000 mm. buza fekszik az ország határán, azt onnan elhozhatjuk 43 krajczárért vasuton (*Baross*: Elég rossz!) három és propelleren öt nap alatt 23 krajczárért. Ha pedig nyolcz napunk van, akkor nem a vasut kegyes 43 krajczárjáért, hanem hajón 20 krajczárért tudjuk behozni. Felteszi tehát a kérdést, képzelhető-e, hogy az árak be folyásoltatnak az által, hogy ha nyolcz nap alatt hozhatjuk fel Belgrádból a buzát, vagy pedig az itt a szabad raktárakban rendelkezésünkre áll? Azt hiszi, hogy ez tökéletesen mindegy. De a szabad-raktárnak eltörlése igenis egy jobb mód volna — a kereskedelem tönkretételére. Baross azt javasolja, hogy együk meg magunk a nullás lisztet. Ezt már nem tartja gazdasági fejtegetésnek. Ez visszakivánkozás a régi jó időkbe, a mikor megettük, a mink volt, ha nem volt, koplaltunk. Ez nem gazdasági, hanem politikai kérdés, abba tehát bele nem mehet. De mikor Bacher felhozza azt a hatalmas érvet, hogy egy államnak csak az lehet a gazdasági törekvése, hogy a védvám a maga teljes hatását gyakorolja, ha Bacher kimutatja, hogy egy egész év vásárlásaiban a magyar buza mindig 3 frt 20 krral drágább a románnál, akkor Barossnak erre azt a formulát kellett volna megadnia, hogy mivel lehet az importparitáson felülemelkedni? Félbeszakitja beszédét, ha kell, most, mondja meg Baross rá a formulát. Baross csak mosolylyal tudott felelni Bacher e szavaira. Tudta, hogy Barosst meggyőzni nem fogja, hanem csak azért szólalt fel, hogy meg akarta örökiteni a következő inczidenst. A mult ülésen az egyik szónok azt állitotta, hogy Franczia- és Németországban az őrlési forgalom, mikor mi megsemmisitettük, óriási módon kibővittetett és pedig a franczia agrárpárt fejének, Mélinének miniszterelnöksége alatt. Akkor Szilassy Zoltán közbeszólott, hogy az más, Francziaország beviteli állam. Ezzel szemben a következőt konstatálja: Baross jobb ügyhöz méltó buzgósággal mindig azt hangoztatja, hogy mi beviteli állam vagyunk. Szilassy közbeszólása még arra enged következtetni, hogy nézete szerint az őrlési forgalom csak beviteli államban való. Nem akar arról vitatkozni, vajjon ki- vagy beviteli államban előnyösebb-e az őrlési forgalom: nézete szerint mindkettőben egyformán előnyös, de konstatálni kivánja, hogy Baross és Szilassy állitásai egymás mellett meg nem állhatnak.

Baross Károly kijelenti, hogy neki épen az az álláspontja, hogy nem elégszik meg az import-paritással és ezt a czélt elérjük, ha nincs meg a magyar buza kiviteli kényszere. Az egész őrlési engedélynek a logikája az volt, hogy behoztuk a gyenge román buzát, ennek a lisztjét kidobtuk a vidéki piaczra, levertük az árakat, teremtettünk olcsó magyar buzát, a mely megtürte a paritást.

Klein Gyula nem hallotta a választ Baross feleletében arra a kérdésére, hogy mutassa meg azt a módot, melylyel azt a törekvését realizálni akarja, hogy elháritja a román buzaimportot akkor is, ha a román buza megfizeti a magyar behozatali vámot, megfizeti a szállitási dijat és mind a mellett olcsóbb a magyar buzánál — a létező szerződések alapján — mert prohibitiv szerződés alapján igen is meg-lehet akadályozni.

Baross Károly kijelenti, hogy ezen intézkedésekkel magukkal nem látja a bajokat szanálva.

Sándor Pál szombati beszéde után azt hitte, hogy bombákkal fognak rá lőni és bebizonyitják, hogy érvelései minden tekintetben helytelenek. Ez azonban nem történt meg. Ismétli azon adatokat, a melyeket a juniusi buzaárakra felhozott s konstatálja, hogy nem czáfolták meg azt a tényt, hogy két hónapon át az őszi buza, a rongyos papiros-buza ára 50 krral drágább volt és ma is drágább, mint a magyar buzáé. Ha ezt Baross meg nem czáfolja, akkor ő kimondhatja az egész világ előtt, hogy a magyar prima-buza alacsonyabban jegyzett, mint a papiros-buza. (Baross Károly: Ezt elismerem.) Akkor legyen szives azt elismerni, hogy a papiros-buza nem deválválta a magyar buzát. Ez volt — ugymond — az egyik állitása, a másik pedig az, hogy a mig Amerikában 1 frt 80 krral emelkedett a buza ára, addig a mienk stagnált. Ha tehát a malmok az őrlési forgalom segitségével az amerikai áremelkedést fokozatos eladások utján kiaknázhatták volna, akkor az ó-buzát kivihették volna és ez nem nyomná az idei termés árát. Erre az állitásra sem kapott feleletet. Szóló ezután vázolja a gazdák álmát képező azon idő képét, a mikor ki lesz tiltva a szerb buza a budapesti piaczról. Csakhogy az agráriusok is szem elől tévesztik, hogy Magyarország közös vámterületet képez Ausztriával. Bécsbe el lehet vinni mindig a szerb buzát; az ott találkozik majd a mi 12 millió métermázsányi ausztriai kivitelünkkel; az a bécsi krach, amely igy elő fog állani, minket fog sujtani, mert mi lisztünket csakis az ottani buzaár alapján adhatjuk majd el. Avagy talán azt akarják mondani a gazdák, hogy a közös vámterület nem ér semmit? Hiszen épen a gazdák akarják a közös vámterületet, mig a kereskedők igen szivesen látnák az önálló magyar vámterületet.

Szilassy Zoltán: Igenis, bizonyos feltételek mellett mi sem ellenezzük.

Sándor Pál: Ha az agráriusok keresztülvitték majd Ausztriában, hogy oda ne legyen szállitható a szerb buza, akkor jöjjenek ide azzal, hogy Bécs hazafiasabb, mint Magyarország. (Éljenzés.) Megjósolja az agráriusoknak, hogy az őrlési forgalom visszahelyezéséről annak idején évkönyveikben a következőképen fognak megemlékezni: Az őrlési forgalom Magyarország gabonaárainak a világpiaczoktól való emanczipálását engedte meg.

Szilassy Zoltán konstatálja, hogy a mi mérlegünk évről-évre változik, tehát mi sem kiviteli, sem beviteli állam nem vagyunk s ebből a szempontból az őrlési engedély mellett érvelni nem lehet. (Klein Gyula közbeszól: Igy van ez Francziaországban?) Rátérek erre is. A franczia parlament mult heti ülésében Méline javaslatot nyujtott be, a melynek alapján ezzel a beviteli bonok kérdésével igen alaposan fognak ott foglalkozni, a mi azt mutatja, hogy Francziaországban is törekszenek a mai helyzet megváltoztatására. Egyelőre azonban az ottani helyzetet a távolságnál fogva apodiktikus bizonyossággal megitélni és példájukra hivatkozni nem lehet. A szabadraktárak kérdésére nézve konstatálja, hogy ez már az őrlési engedély megrendszabályozásának kérdésénél is szóba került. Hogy nem mindegy-e az, ha a vámmentes buza Zimonyban fekszik vagy Budapesten: ő ugyan nem olyan járatos a közlekedési technika terén, de annyit tud, hogy hajózási társulataink nincsenek ugy felszerelve, hogy nagyobb mennyiségü árut egyszerre, rövid idő alatt felhozhassanak. (Ellenmondás.) Ha téved is e tekintetben, az a 8 napi távolság is tesz némi különbséget. Kéri a kereskedőket, ne tekintsék üzleti titoknak azon felvilágositásokat, a melyek alapján a nem kereskedők is tisztán láthatnának abban a dologban. Ha közgazdaságunk alapját, a mezőgazdaságot, ugy mint az lerakva van, illetve a mint azt lerakva látni óhajtjuk, nem konzerváljuk, hanem lassankint abból az alapból egy-egy téglát ki-kiszedünk, hogy a közgazdaságunk többi emeleteit ebből a tégláből épitsük föl, ez helytelen eljárás. (Helyeslés.) Felszólalását azzal végzi be, hogy meg van győződve, hogy az itt kifejtett vita alapján a tőzsdetanács meg fogja találni az utat arra nézve, hogy közgazdaságunk érdekében a leghelyesebb intézkedést életbeléptethesse. (Éljenzés.)

Bacher Emil konstatálja, hogy 1. őrlési forgalom nincs; 2. a szabadraktárak üresek; 3. idégen buzánk nincsen és a beviteli vám a magyar buza árában mégsem érvényesül. Ez legjobb czáfolata Baross azon állitásának, hogy a vámemeléssel lehet a gabona árát ideális magasságra felemelni, ha kiviteli feleslegünk van.

Herczfeld Frigyes Szilassy szavaira reflektálva kijelenti, hogy a kereskedőnek titka nincsen. Csak jöjjenek a gazdák, ők szivesen adnak informácziót.

Kornfeld Zsigmond elnök mindenekelőtt köszönetet mond az értekezlet tagjainak kitartásukért ugy a tőzsdetanács, mint a maga nevében. A vita néha talán meghaladta a napirend keretét, de ő szándékosan nem gátolta ezt, mert kereste az alkalmat, hogy egyszer végre a kereskedők és mezőgazdák érintkezhessenek (Éljen az elnök!) és igy talán egy jobb jövő alapját lehessen megteremteni. Nem is kell hangsulyozni, hogy a tőzsdetanács jól tudja, hogy nem képviseli egyoldalulag a kereskedők és a malmok érdekeit, hanem át van hatva attól a hivatástól, hogy neki az

összes közgazdasági érdekeket egyenlően kell ápolnia. Örömmel konstatálja, hogy bármilyen élesek voltak is az egyes szónokok érvei, mégis azt hiszi, az egész vitán meglátszott az a törekvés minden oldalról, hogy be bizonyitsák azt, hogy valamennyiünknek czélja, hogy szolgáljuk ezt azt országot, melynek gazdasági felvirágoztatásával elválaszthatatlanul egybe vagyunk forrva. (Helyeslés) A kis kezdetekből olykor nagy fordulatok fejlődnek. Reméli, hogy ez az ankét, a mely az első alkalom volt arra, hogy a mezőgazdaság és kereskedelem képviselői érintkezhessenek, kiinduló pontja lesz annak, hogy ily érintkezés a jövőben is lehető legyen.

A tőzsdetanács nevében kijelenti, hogy a tanácsnak az lesz a törekvése, hogy megtalálja azt a kapcsot, mely összefüzi azon tényezőket, amelyek hivatva vannak az ország anyagi boldogulásán karöltve közremüködni. (Éljenzés)

Schlesinger Izidor köszönetet mond elnöknek az ankét nevében.

Herczfeld Frigyes a mezőgazdaság képviselőinek mond köszönetet.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Merinó- vagy raczka-juhászat.

(Felelet egyszersmind az e tárgyban beérkezett kérdésre.)

A „Köztelek" szerkesztőségéhez a pta-tábi gazdaság intézőségétől beérkezett kérdésre nem könnyü megadni a választ, akkor, a mikor a helyi viszonyok, körülmények, értvén ezalatt ugy a talaji, égalji, mint a piaczi viszonyokat, teljesen ismeretlenek előttem. Mert ha a mai alacsony gyapjuárak mellett tény is az az általánosságban hangoztatott feltevés, hogy a fejő juhászatok jövedelmezőbbek a gyapjut termelő juhászatoknál, mégis ugy egyik, mint másiknak jövedelmezőségére döntő befolyással van az illető gazdaság fekvése, talaji, égalji és piaczi viszonya. Erre való tekintettel nem adhatok rövid választ a feltett kérdésre, de tárgyalom ezt a fontos kérdést általánosságban, hogy abból ugy a kérdésttevő, mint más érdeklődő is levonhassa a reá nézve értékkel biró következtetést.

Amidőn egyik-másik juhfajtának jövedelmezőségét kutatom, akkor mindenekelőtt tisztában kell lenni azzal, hogy vajjon talaji és égalji viszonyaim kedvez-e a tejtermelésnek, sajtkészitésnek. Csak ismétlésbe esném, ha e helyen is elmondanám azt, amit a „Köztelek" 52. számában „A liptói turó készitési módja" czimü közleményemben erre vonatkozólag már elmondottam. Az ott elmondottak alapján nem ajánlom fejő juhászatoknak létesitését olyan vidékeken, ahol gyakori szárazságok miatt a legelő kiég, kiszárad, mert állandóan jó minőségü tejterméket csak ott lehet előállitani, ahol a legelő is egyenlően jó, a hol a hőség nem tulnagy; ilyennek ismerem az Alföld kivételével az egész országot, sőt azt sem állitom, hogy az Alföldön is ne lehetne jóminőségü gomolyát és turót késziteni, de annak egyenletesen jó minőségét sokkalta nehezebben lehet elérni, mint azon a vidékeken, melyeknek éghajlata erre a czélra kedvezőbb.

A második kérdés, hogy vajjon az illető vidéken lehet-e értékesiteni a gomolyát, avagy a juhtejből készült egyéb terméket. Ezen termékeknek értékesitése különben rendesen nem ütközik nehézségbe s alig hiszem, hogy volna az országnak olyan helye, olyan vidéke, ahol a gomolyát ne lehetne értékesiteni; mégis előnyös, ha a közelben van egy turókészitőgyár, ahol állandó és biztos vevőre talál a juhászat. Különben is a gomolya elég nagy értékü tejtermék, amely meg türi a messzebb vidékre való szállitást is akár vasuton, akár fogatokon. Ismételten is tapasztaltam azonban, hogy 500—1000 juh után készült gomolyát egy aránylag kicsiny, 5000—6000 lakossal biró város is könnyen konzumál s igy a gomolya értékesitése a legtöbb esetben csakugyan nem okoz gondot. A kész turónak értékesitése már több utánjárással, több gonddal jár, de azután jóval jövedelmezőbb is.

Ezek a tényezők mérvadók tehát annak az eldöntésére, hogy valamely vidéken egyáltalán tanácsos-e fejő juhászat létesitésére gondolni vagy sem.

Csak akkor, ha valamely vidék viszonyai kedveznek a fejőjuhászat tartásnak, következhetik az a kérdés, hogy melyik jövedelmezőbb: a gyapjut vagy a tejet termelő juhászat.

E kérdésre a feleletet legczélszerüebben ugy adhatjuk meg, ha egy fejőjuhászat jövedelmezőségét kiszámitjuk; azonnal ki fog tünni, hogy elérhetünk-e a merinó juhászattal hasonló jövedelmet vagy sem.

Kérdésttevő csak raczka és czigája juhról tesz emlitést, én azonban egy harmadik fejős juhot is imerek: a frizt. S miután sem a raczka, sem a czigája juh tenyésztésével nem foglalkoztam, hanem csupán a friz juh tenyésztésével, tehát ez utóbbit veszem összehasonlitó például, illetőleg leginkább azt a friz-raczka keresztezését, melyet az 1880. évek végén *dr. Rodiczky Jenő*, a kassai m. kir. gazdasági tanintézet akkor igazgatója hajtott végre s azóta mások is, számosan követték példáját. Vonatkozik az, a mit alább e tárgyban el fogok mondani, azon közleményemre is, mely a „Köztelek" 25. számában jelent meg, amelyről fentebb is emlitést tettem s a melyben kilátásba helyeztem, hogy egy következő közleményemben foglalkozni fogok azon kérdéssel, hogyan, miként lehetne a felvidéki raczka juhanyagot megjavitani.

A friz juhot dr. Rodiczky Jenő honositotta meg nálunk s az első törzset 1884-ben hozta be Kassára. Ennek a juhnak meghonosulása kissé nehezen ment. A tengerparti klimához szokott juhok között különböző tüdőbajuk miatt nagy volt az elhullási százalék; néhány év telt bele, mig klimánkat megszokták, ma azonban ép oly edzettek és ellentállók, a legrosszabb hegyi legelőt is ép oly jól értékesitik, mint akár a raczka juhok.

De épen azért, mert egyelőbb nagy volt közöttük az elhullási százalék, meghonositójuk nem gondolt arra, hogy ezen juhokat tiszta vérbeni tenyésztésre ajánlja, hanem nagyon helyesen oda irányitotta törekvését, hogy a hazai, különösen a felvidéki elsatnyult raczka juh megjavitására használja fel. Ebből a czélból raczka juhokat szerzett be s három évig keresztezési kisérleteket eszközölt, amely kisérleteknek adatait a kassai m. kir. gazdasági tanintézet 1890-iki évkönyvében tette közzé. Hogy a szóbanforgó tárgyat kellőleg megvilágithassam, a jelzett keresztezés eredményét dr. Rodiczky Jenő adatai alapján a következőkben ismertetem.

A keresztezésre felhasznált raczka anyajuhok marmagassága 67—72 cm., törzshossza 95—101 cm., övméretük 87—88 cm., élősulyuk pedig 28—34 kg. volt. Ami pedig — három éven keresztül pontos felmérések alapján észlelt — tejelőképességüket illeti: az még csekélyebbnek tapasztaltatott az e vidéken átlagul felvett 25—30 liternél. Ezen juhokat egy évadon csak 59—78 napig lehetett fejni, amely idő alatt átlagosan 17·4—20·4 liter tejet adtak, amely mennyiség napi átlagban 0·24—0·27 liter tejnek felel meg. Ezen anyák lettek tehát telivér friz kossal befedeztetve s miként az alábbi táblázatból kitünik, részben meddők maradtak és csak egy évben szolgáltattak ikreket:

Év	Behágatott drb	Meddő maradt drb	Meddő maradt %	Leellett drb	Leellett %	Ivar szerint kos	Ivar szerint jerke	Iker elles drb	Iker elles %	Egyes ellés drb	Egyes ellés %
1886.	6	2	33·3	4	66·7	—	4	—	—	4	100
1887.	6	—	—	6	100	4	2	—	—	6	100
1888.	6	3	50	3	60	1	2	—	—	3	100
1889.	5	—	—	5	100	5	3	3	60	2	40
Osszesen és átlag	23	5	20·8	18	79·2	10	11	3	15	15	85

A bárányok kevés kivétellel teljesen a friz apára ütöttek ugy testi nagyság, mint gyapju minőség tekintetében s majdnem kivétel nélkül suták maradtak; főleg csak hosszu gyapjuval boritott farkuk emlékeztetett a raczka származásra.

A keresztezett bárányok sulyszaporitására nézve, álljanak itt a következő adatok. A 62-es számu jerkebárány leellés után 3·5 kg, 14 nappal később márczius 13-án 7 kg, május 26 án 34 kg., 8 hónapos korában 44 kg. volt.

A 62-es jerkebárány leellés után márcz. 4-én 3·5 kg., márcz. 13-án 8 kg., október 27-én 47 kg. sulya volt.

Hasonlóan gyorsan fejlődött a többi is. Szembetünt e mellett kevezőbb testalakjuk is, mely a keresztezési termékeket kivétel nélkül előnyösen különböztette meg a raczka anyajuhoktól. A raczkának ugyanis aránylag hosszu lába, de igen rövid törzse van, ugy hogy a szóban forgó raczka juhoknál a törzs magassága ugy aránylott a törzs hosszuságához, mint a 100 : 100·17-hez. Ellenben az egyik keresztezési termék magassága és törzshossza közötti arány olyan volt, mint 100 : 153-hoz.

Mig a raczka anyák és a friz kosok közötti párositás többször eredménytelen volt, addig a 1/2-, 3/4- és 7/8-vérü jerkék között 4 évi átlagban csak 14·3% maradt meddő, mi több, ezeknél 5% hármas-, 20·15% ikerellés volt konstatálható.

A mi azonban különösen hangsulyozandó, tejelőképességük jelentékenyen felülmulja a hasonló viszonyok közt élő, velük közösen legelt raczka-anyákét.

A keresztezési termékek átlagos tejelése kitünik az alabbi adatokból:

Év	Fejési napok	Fejt tej mennyiség	Napi átlag literekben
1887	113	58·24	0·47
1887	117·4	65·38	0·57
1889	122	65·36	0·54

Látnivaló e kimutatásból, hogy a friz-raczka keresztezések nemcsak hosszabb ideig voltak fejhetők mint a raczkák, hanem ugy összeségben mint napi átlagban tetemesen több tejet is szolgáltattak. Akadt keresztezési termék, mely egy fejési évadban 80 liter tejet adott s tapasztaltatott, hogy a 3/4-vérü állatok a friz tejhozamát nemcsak megközelitik, hanem sok esetben meg is haladják.

Ennyit tehát a friz-raczka keresztezéséről. A tisztavérü friz juhra vonatkozólag pedig megjegyzem, hogy az ugy testi nagyság, mint tejelőképesség és gyapjuminőség tekintetében messze felülmulva a raczka juhot, tenyésztése tehát sokalta nagyobb haszonnal is jár. Nem szándékszom most e juhot részletesen ismertetni, röviden azonban a következőket mégis fel kell emlitenem:

Szaporaságát illetőleg megjegyzem, hogy a kassai m. kir. gazdasági tanintézet tulajdonában levő friz nyáj anyái a folyó tavaszszal, — szaporaságot 100 anyára átszámitva — 165 bárányt ellettek; az anyáknak 8—10 hármas, 50—60%-je kettős bárányt ellik.

Tejelési képességét illetőleg közlöm, hogy f. évi május hóban az anyajuhok napiátlagként 1 05 liter tejet adtak, juniusban pedig 0 93 litert. A mult évben 163 napig fejettek ; évi átlagban darabonként és naponta 0·5—0·6 liter tejet adnak. Egy kilogramm gomolya előállitására 5·50—6·0 liter, átlagban 5·65 liter tej szükségeltetik. A gomolya métermázsáját folyó évben 76 koronáért adjuk helyben, de adtuk már 80 koronáért is, a legkisebb ár pedig 70 korona volt.

Zsirban nyirott gyapjuját a f. évi budapesti aukczión 120 K.-ért adtuk el métermázsánként, ugyanolyan áron, mint ramboilette juhászatunk zstrban nyirott gyapjuját. Az anyajuhok átlagosan 2·80 kg. zsirban nyirt gyapjut adtak.

Teljesen hasonló eredményeket lehet elérni 3/4-vér friz-raczka keresztezéssel is, tehát a jövedelemkiszámitásnál ugyanezen adatok vehetők figyelembe.

Mennyi tehát a nyers bevétel egy friz anyjuh után ?

2·80 kg. gyapju á 1 K. 20 f. ...	3 K. 36 f.
60 l. tej illetőleg 10 kg. gomolya (legalább) á 76 f.	7 K. 60 f.
1·65 drb bárány á 5 K.	6 K. 60 f.
ordapénz	26 f.
	összesen 17 K. 82 f.

A nyers bevétel tehát egy friz anyajuh után 17 korona 82 fillér, de jelentékenyen több ennél, ha a bárányt választás után, vagy későbben adjuk el mint tenyészállatot, amenynyiben mint ilyen nagyon keresett s jól fizetik.

Ezzel szemben most már könnyü kiszámitani, hogy mennyi jövedelmet ad a merinó. Természetesen merinó és merinó között óriási nagyok a különbségek s igy ezen összehasonlitás nem lehet minden merinójuhászatra mérvadó. Lesznek juhászatok az országban, amelyek jövedelmezősége meghaladja a friz juh jövedelmezőségét, de sokkalta több olyan, amely messze mögötte marad. Az összehasonlitás kedveért vegyük tehát egy olyan juhászat adatait, amely jó közepesnek tekinthető, egy olyant, amelyből igen sokan vásárolnak tenyészanyagot.

Egy ilyen rambouillet-juhászatnak f. évi adatai épen rendelkezésemre állanak s a következők :

Nyirtak az anyajuhokból átlagosan 4·70 K. gyapjut. Értékesitették annak mázsáját a budapesti legujabbi aukczión ugyancsak 120 koronáért zsirban. Beszolgáltatott tehát egy darab anya juh nyers jövedelmet:

4·70 kg. gyapju á 120 K.	5 K. 64 f.
1 drb bárány á 4 K. (kettős bárány alig volt.)	4 „ — „
	Összes nyers bevétel 9 K. 64 f.

Itt is áll az, hogy a bárányok ha elválasztás után adatnak el jobban értékesithetők s a jövedelem nagyobb. De mindenesetre áll az is, hogy a merinó után a készpénzjövedelmet egyedül a gyapju adja. Miután pedig az átlagosan nyirt 4·70 kg. gyapju olyan tisztességes mennyiség, amelynél nagyobbra számitani nem igen lehet, miután a legutóbbi gyapju-akczión a zsirban nyirt fésüs gyapjukért 138 korona mint legmagasabb ár van jelezve, amelynél csupán egynéhány koronával magasabb árt alig egy-két legelső rangu tenyészet ért el : hiu remény volna a jelenlegi gyapjuárak mellett a fésüs gyapjut termelő juh után nagyobb jövedelmet számitani. Ezzel a 9 K. 64 fillérrel szemben a friz juh 17 K. 82 f. jövedelmet ad, tehát 8 K. 18 fillérrel többet. Ezek a friz juhok pedig épen olyan külterjesen tartatnak és kezeltetnek, mint a raczka juhok akárhol is s legfeljebb a továbbtenyésztésre szánt anyag megválasztásánál járunk el kissé nagyobb gonddal, a mit azonban minden gazda épen ugy megtehet. De feltéve, hogy egy más gazda mégsem volna képes elérni közel 18 K. jövedelmezőséget, a mi pedig rendszeres kezelés mellett jóformán ki van zárva, de mindenesetre el fog érni 16 koronát, még ez esetben is tehát 6·5 koronával többet mint rambouillette juhászat után.

Nem mulaszthatom el most már, hogy ne érintsem a czigája és raczka juhot is röviden, bár ezekre vonatkozó közvetlen tapasztalatokkal nem rem rendelkezek.

A czigája juh gyapjuminőség tekintetében egyezik a friz juhval; gyapjuját tehát ugyanolyan áron, vagy valami kevéssel magasabban lehet értékesiteni. Gyapjumennyisége is ugyanannyira tehető, ikreket azonban ritkán szül, teje pedig sokkalta kevesebb. Végeredményben tehát sokkal kevesebb hasznot hajt.

A raczka juh kevesebb és rosszabb minőségü gyapjut ad mint a friz: gyapjuja után körülbelől 50%-al lesz kevesebb a bevétel. Kettős bárányokat ritkán ellik, teje kevesebb s legfeljebb 8 kgrm. sajtot lehet darabonként számitani. De ha volna olyan nyáj is az országban a melyik darabonként 10—11 kgrm. sajtot szolgáltat be, a mi elvégre talán nem lehetetlen, még az is sokkalta kevesebbet jövedelmez, mint a friz juh, mert a gyapjuja kevésbé értékes, mert nem olyan szapora, mert mustra állatjai könnyebbek, kevésbbé értékesek. Az emlitett három juh közül tehát a raczka a legkevesebbet érő. A hitvány merinónál azonban még ez is többet jövedelmez.

Az elmondottakból kifolyólag tehát azt a tanácsot lehet adni annak, a ki ujonnan akar juhászatot beállitani, hogy — *amennyiben a talaji, égalji és piaczi viszonyok kedvezők — okvetetlenül fejő juhászatot állitson be. És pedig szerezzen válogatott raczka birkákat s azokat friz kosokkal keresztezze s használjon továbbra is friz kosokat, mindaddig, a mig az utódok teljesen hasonlókká lesznek a nemesitő apaállathoz.* Azután is ha vérujitást kell eszközölnie, eszközölje azt mindenkor tisztavérü friz kossal. *A ki pedig már raczkajuhászattal rendelkezik, szintén kezdje meg a frizzel való keresztezést, mert nem szenved kétséget, hogy a raczkának a friz juh legjobb javitó anyaga.*

Végül ajánlom mindenkinek figyelmébe a ki fejő juhászatot tart, hogy abhoz értő ügyes juhászról gondoskodjon, mert a rossz juhász félannyit sem fej mint a jó.

Kovácsy Béla.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutyra Ferencz.

Gümőkórtól megtisztitott tehenészet.

Bizonyára sok tenyésztőt fog az érdekelni, hogy mennyi idő alatt lehet tehenészetét a gümőkórtól megtisztitani. Erre vonatkozólag külföldön is kevés, hazai adatunk pedig, legalább nyilvánosságra hozva nem igen van.

Legutóbb a *„Köztelek“* 54-ik számában *„A szopós borjuk kezeléséről“* czimü közleményben Horváth L. ur mond véleményt s szerinte „az előzetesen felforralt tej itatásával, a borjuknak a tehenektőli különválasztásával, azoknak kellő edzésével, *egy csapásra* meglehet szüntetni a gümőkórt *minden tuberkulinojtás nélkül is.*“ Majd alább igy folytatja : „Én részemről ugy vagyok vele, hogy szivesebben bibelődöm a tej sterilizálásával s a borjuk itatásával, kiirtván igy *két-három nemzedéken* bizonyosan a gümőkórt, semhogy a bár kényelmesebb, de végeredményében költségesebb (?) mód segélyével, (a borjuk itatása nélkül) még a tizedik nemzedében is feltalálható legyen a gümőkór.“ De ezt is csak akkor reméli elérhetőnek, „ha folytonosan tuberkulinozunk, ha az elkülönzést a legnagyobb szigorral viszszük keresztül.“

Ezek a vélemények némi tekintetben rektifikálásra szorulnak s minthogy a kérdéssel évek óta gyakorlatilag foglalkozom, legyen szabad az alábbiakban észrevételeimet röviden elmondanom s egy ugyancsak a gyakorlatból meritett példával is szolgálnom.

Horvát ur téved abban, hogy magával a borjuknak a sterilizált tejjel való itatásával meg lehet a szüntetni gümőkórt, *minden tuberkolinojtás nékül.* A Bang-féle eljárás nemcsak a tej sterilizálásában és az itatásban áll, hanem *az elkülönitésen kivül az időnkinti tuberkulinvizsgálatok is megkivántatnak.* Tuberkulinvizsgálatok nélkül gümőkórmentesen nem tarthatunk fenn állandóan tehenészetet, már csak azért sem, mert minden egyébtől eltekintve az állati és emberi gümőkór azonos lévén, állataink az embertől is megkaphatják a bajt. És tényleg azok a gazdaságok, melyek a Bang-féle eljárás alapján védekeznek s borjaikat sterilizált tejjel nevelik, alkalmazzák is a tuberkulinojtásokat, mert az igy felnevelt borjukat időnkint tuberkulinnal vizsgálják át s hogy nem ok nélkül, mutatják az eredmények. Nem hiszem, hogy a Bang-féle eljárást valahol pontosabban vinnék keresztül, mint a m.-óvári főherczegi uradalomban és a sterilizált tejjel nevelt és elkülönitett borjuk között, melyek kb. féléves korban tuberkulinoztatnak, 2—4% tuberkulótikusat találtak, ami annál inkább érthető, mert ha bár kis százalék, de mégis már gümőkórosan is születik.

Ha az időközi vizsgálatok elmaradnának, ez a néhány százalék gümőkórós állat pár év alatt a többit ismét befertőzhetné.

A Bang-féle eljárást nagyobb uradalmaink egyrésze ma ugy alkalmazza, hogy állományukat nem vizsgáltatják át tuberkulinnal, hanem a védekezés a sterilizált tej itatásával veszi kezdetét s csak az igy nevelt állatok kerülnek vizsgálat alá. Én ezt az eljárást igenis drágának s nagy veszteséggel járónak találom. Mert ha az egész állományt vizsgáljuk, annak egy igen jelentékeny részét megmenthetjük, mint gümőkórmentest a jövő tenyésztésének, miáltal nemcsak sok értéket, de jelentékeny időt is nyerünk. Ezen állitásomat számokkal igazolhatom, melyeket saját vizsgálataim alapján állitottam össze. A Duna jobbpartján 156 gazdaságban végeztem vizsgálatokat. Vizsgáltam kis és nagy gazdaságok állományát egyaránt.

338	darab	borjuból	fél éves korig	reagált	37 darab	=	10 9%
902	„	„	1/2—1 1/2 „	„ „	207 „	=	22·9%
518	„	növendékből	1 1/2—3 „	„ „	198 „	=	37·8%
1207	„	számos marhából	3—6 „	„ „	642 „	=	53·1%
963	„	„ „	6 évnél idősebbek	„	675 „	=	60·2%
3918	darab	marhából		reagált	1659 darab	=	42·3%

Ha állományunkat előzetesen át nem vizsgáltatjuk, hanem az itatással kezdjük a védekezést, ugy mint a fenti számokból kitünik, egy igen tekintélyes számu nem reagáló állatot kell a jövő tenyészetéből kivonnunk, melyek pedig már mint gümőkórmentes állatok lennének kezelhetők s igy a gümőkórtól való megtisztitás nagy munkája igen jelentékenyen megröviditbető. Tudom jól, hogy hiszen ezek után is nevelhetünk. De ezek után a költséges sterilizálással való nevelés szüksége elesik, tehát a védekezés olcsóbb lesz, másrészt, ha hamamarább tisztul meg állományunk, az okszerü tenyészkiválasztás egyéb követelményeire is (igy tejelés, fajtajelleg stb.) nagyobb gondot fordithatunk. Aztán sokkal hamarább szünnek meg azok a kellemetlenségek is, melyeket az elkülönitések vonnak maguk után.

Habár a borju itatását sok rendbeli előnyénél fogva csak ajánlhatom, mégis tiz éven

át szerzett tapasztalataim alapján merem állitani, hogy a gümőkór irtása céljából a sterilizált tejjel va'ó itatás nem épen szükséges, *sőt tekintettel a gazdáink konzervativ természetére, az itatás és tejsterilizálás megkivánásával csak hátráltatjuk a védekezési eljárás általánossá tételét.*

A Mezőgazdasági Szemle f. évi juniusi számában „*Adatok a tuberkulinvizsgálatokhoz*" czimü közleményemben *) volt alkalmam kimutatni, mily egyszerü eljárás mellett sikerült a védekezést több helyen és szép eredménynyel bevezetnem. Nem lehet célom az ott mondottak ismétlésébe bocsátkoznom, mégis legyen szabad közleményem I. szám alatt közölt adataiból legalább a végeredményeket reprodukálnom, annál inkább, mivel a vizsgálatot ott időközben tovább folytatva, eljárásom mellett a tehenészetet gümőkórtól megtisztitanom sikerült, *létesitve igy nálunk ezen egyszerü eljárás mellett az első gümőkórmentes tenyészetet.*

A t.-i gazdaságban 1898 márczius 6-án végeztem az első vizsgálatot.

28 db számos marhából reagált 24 db = 86·7%
43 „ növendék „ „ 7 „ = 16·2%

Tehát a 71 darabot tevő állományból reagált 31 = 43·6%.

A második vizsgálat 10 hó mulva, 1899. január 4-én történt, mely alkalommal az 57 db nagyobbrészt fiatal állatból még reagált 8 db = *14*%.

A harmadik vizsgálat ismét ³/₄ év mulva történt, mely alkalommal a nem reagáló csoportban lévő 43 dbból reagált 1 db esztendős üsző és gyanus maradt 1 db 3³/₄-éves tehén, összesen tehát kiállitandó volt a csoportból 2 db = *4·6*%. A gyanus tehén azonban a nem reagálók istállójában hagyatott, de a többiektől egy marmagasságu deszkafallal lett elválasztva s állandóan istállóban maradt, nem járt a többiekkel legelőre. Ez az állat a negyedik vizsgálatnál egészségesnek bizonyult s igy a harmadik vizsgálat eredménye annál kedvezőbb, vagyis 43 dbból reagált 1 db = *2·3*%.

A negyedik vizsgálatot megint háromnegyed év mulva, f. évi julius hó 3—4-én végeztem. Az elkülönitett állomány 54 dbból áll; ezek közül nem reagált egy sem, de gyanus maradt egy 2³/₄-éves üsző, mivel 39·4° C.-ról a 16-ik órában 40·2° C.-ra emelkedett a hőmérséke. Ezt a lóistállóba állittattuk s 6—8 hét mulva ujból megvizsgálom, remélve, hogy ez is egészséges marad. Ugyanez alkalommal 2 db 7 hónapos ökörborju is vizsgáltatott, ezek reagáló anyáktól származnak, anyjuknál neveltettek, de *próbaképen* a reagáló istállóban is maradtak a borjuketreczben s egyikük csakugyan reagált.

Ezen vizsgálatnál tehát az 54 db tulajdonképen számitásba jövő állományból van egy gyanus darabunk. Annál kedvezőbb ez az eredmény, mivel a harmadik vizsgálat után az állomány áthelyezése is foganatosittatott t. i. a megnövekedett nem reagáló csoport bekerült a tehénistállóba, mely előzetesen fertőtlenittetett; a növendékmarha részére közvetlen a tehenek mellett egy istállórekesz foglaltatott el a hizóistállóból szintén megfelelő fertőtlenités után. Ez a rész most a hizóistállótól egészen el van fallal választva, mig a növendék és számos marha között bár fal van, de egy kis ajtón közlekedhetni a két istállórész között. A reagáló csoport került aztán abba a részbe, hol azelőtt a nem reagálók voltak. Az áthelyezéstől nem kevéssé féltem, attól tartva, hogy a fertőtlenitések esetleges hiányos keresztülvitele kedvezőtlen eredményt fog maga után vonni, ami azonban szerencsére nem történt meg, mi mindenesetre a tulajdonos érdeme, ki a legpontosabban járt el a fertőtlenités és áthelyezésnél.

A reagáló csoportot, amint az egészségesek szaporodtak kondiczióba hozta s átlag 150 frtért eladta, annak határozott kijelentése mellett, hogy azok reagálók. Ma még néhány db értékesebb reagáló telivér állat van csak a hizókkal együtt, melyek főleg kérésemre maradnak vissza, hogy azok után is nevelhessünk s hogy az állomány igy magasabban legyen értékében is emelhető, szaporitva a telivér szimmentháliak számát.

*) Különlenyomatban is megjelent.

Az állomány, mely *igy 2¹/₄ év alatt tisztult meg a gümőkórtól*, kisebb számu, mint volt a védekezés kezdetén; volt akkor 71 db s van ma nem reagáló 54 darab, hiányzik igy még 17 darab, mi azonban igen gyorsan pótlódik, amint a most vemhes üszők és tehenek elleni kezdenek. Ugy, hogy 3 legfeljebb 3¹/₂ év alatt az eredeti létszám is meg lesz. Pedig nem sterilizáltuk a tejet, a borjuk egy jó része reagáló anyjuknál is szopott s csak elválasztás után került ki azonnal a magasfalu borjuketreczből, más részük pedig dajkaságban neveltetett. Megjegyzem még, hogy uj állat, kivévén a vérfrissités miatt vásárolt egy db telivér bikát, mely szintén előzetes tuberkulinpróba mellett vétetett, nem került a tehenészetbe, habár a tulajdonos vásárlásokat akart tenni a gyorsabb czélhoz jutás kedvéért s attól csakis kérésemre állt el, hogy demonstrálhassuk, miszerint a nagymértékben fertőzött törzsből is teljesen egészséges állomány állitható elő a legegyszerübb védekezés mellett.

Hogy állományunkat a gümőkórtól mentesitsük, nem kell tehát 6—10 generáczió, mint azt Horváth ur hiszi, nem szükséges a sterilizált tejjel való itatás sem, de igen is szükséges a gondos elkülönités, az időközönkénti vizsgálat alapján, ami a Bang-féle eljárásnál sem mellőzhető s szükséges a helyiségek gyakori fertőtlenitése, amit megint Bang is megkiván. Az én kisérleteimnél ezek a fertőtlenitések megint oly egyszerüek és olcsóak, hogy az nehézséget alig okoz, miután a jászlak gyakori meszeltetése és az állások mészvizzel való leöntözése csak nem okoz leküzdhetlen nehézséget.

Reménylem, hogy hasonló szép eredményekről számolhatok be nemsokára nagyobb állományokban végzett kisérleteimnél is.

A mostani eredményeket Bauer Ottó tormási földbirtokos urnak, a sopronmegyei gazdasági egylet érdemes elnökének köszönhetem, aki bár kész lett volna a szigorubb Bang-féle eljárás akczeptálására is, pusztán kérésemre maradt az énáltalam javaslatba hozott egyszerü eljárás mellett, módot nyujtva igy nekem, hogy ezen hazai viszonyainknak megfelelő eljárást nála kipróbálhassam.

Nagyon örvendek, hogy ez bevált nála a gyakorlatban s *hogy ez jelentékenyen olcsóbb*, mint pl. a m.-óvári uradalomban követett Bang-féle eljárás, arról egyszerü összehasonlitás meggyőzhet bárkit is.

Ujhelyi Imre.

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

Czukorborsó eltétele a télre.

Aki télen is szereti a könnyen emészthető és mégis tápláló zöld főzeléket, az ne felejtkezzék el a czukorborsó eltételéről, melynél kedveltebb főzeléket alig lehetne hamarosan emliteni.

Hát biz azt én is kedvelem — mondhatja válaszként reá talán nem is egy szives olvasó — csakhogy nem ismerem az eltartás módját; aztán meg ha ismerném is, akkor is — ki tudja — milyen körülményes dolog az? de meg ha nem is az, hát aztán meg lehet-e majd enni azt a konzervált vagy micsinált borsót . . . ? — És igy tovább.

Nem tagadom, hogy sokan egy kicsit konzervativok vagyunk és a mit nem ismerünk, az iránt — jogosan — kissé bizalmatlanok is; de hogy többen nem ilyenek, hanem másformák, annak élő bizonysága az a szives olvasó, akinek kérdésére e sorokat válaszként irjuk.

Lehet különben, hogy a szives kérdésttevő a konzervált borsóról valahol dicsérő nyilatkozatot hallott vagy olvasott; ilyet maga is látott, sőt izlelt és meg lévén azzal elégedve, most késziteni óhajt; végül az sem lehetetlen, hogy maga is konzervált, de nem kielégitő sikerrel, vagy ha igen, talán más eljárásokat óhajtana tudni, melyeket eddig nem ismer?

Legyen a dolog bármiként, az alábbiakban mind a két fő eljárást leirom, melyet czélszerüen alkalmazhatunk kicsiben ugy mint nagyban.

Egyszerüségben mind a kettő vetekedik egymással, mert hát ugyan képzelhető-e egyszerübb, bárki által könnyebben végezhető eljárás, mint a milyen a száritás vagy ha tetszik az aszalás és a gőzben főzés?

Különösebb berendezést — kicsiben végezve — egyik sem igényel. Persze a nagy, gyári üzemnél más az eset; ott nagy tömegek földolgozásáról lévén szó, minden müvelet gőzerőre berendezett gépekkel történik.

Nem sok idő mulva nálunk is lesznek Kecskeméten, Kalocsán és még talán más helyeken is ilyen gyárak; ott majd megszemlélheti akit érdekel és akinek megengedik, az ilyen nagy üzemet. Én csak a gazdának alkalmas, háztartásra szánt késziitmények előállitására való egyszerübb eljárást irom le.

Az aszalás menete a következő lesz:

Egészen gyenge, még édes, tehát meg nem lisztesedett borsót kifejtünk a hüvelyéből. Ezt a leszedés után haladék nélkül kell végezni, mert ha igy áll, édességéből és gyengeségéből sokat veszithet. A kifejtett szemes borsót rostán áteresztjük, hogy a nagyját és a kicsinyjét külön válaszszuk, mert azok különkülön egyenletesebben aszalódnak. Ez alatt tágas edényben kevés vizet forralunk és a mikor jól zubog, a szitára teritett borsót a forró gőzbe hozzuk olyanformán, hogy a szita kérge a csak valamivel tágasabb főzőedény felső részébe beleilleszkedjék, de abban meg is szoruljon. A szitát felül tiszta fedővel letakarjuk. Igy hagyjuk a borsót vagy 10 perczig a forró gőzön, addig a mig az ugy félpuhára megfőtt. Ekkor reá teregetjük alkalmas száritó cserényre, mely egyszerüen 4 léczből összeszegezett keretből és erre szintén reászögezett zinkezett huzalszövetből (rostaszövetből) készül vagy még olcsóbban a rostaszövet helyett organtin szövetet feszitünk a keretre s hogy ez elég erős legyen, néhány vékony keresztlécz alászögezésével megtámogatjuk. Vassal érintkezni a borsónak nem szabad, mert attól rozsdafoltokat kapna. A borsót csak egyszeres rétegben teregessük el. Ha az ilyen keretekhez alul a szövettel átvont oldalon két egymással szemközt levő szegélyléczhez még egy-egy léczet szegezünk akkor többet is állithatunk egymás fölé a borsóval beteregetett keretekből; a levegő szabadon fogja azokat járni. Ezeket legczélszerübben a takarmány-tüzhely fölé — ott a hol nincsenek utban, péld. a sütőrekesz fölébe — helyezzük, vigyázva hogy oly melegre ne kerüljenek, ahol a borsó megpörkölődnék és ott hagyjuk, mig meg nem száradnak. Az egyenletes száradás biztositása végett időnként a fölső cserényt alsónak helyezzük és igy váltogatjuk azokat, minden váltáskor jól megrázogatva a cserény tartalmát. Ha itt nem lenne elég meleg, akkor a tüzhely főző lapja fölé is — de nem arra közvetlenül — helyezhetjük a cserényeket. Ugy igyekezzünk, hogy a száritás nehány óra alatt — mindenesetre egy huzamban — befejeztessék, mert hosszas száritás, ismételt kihütés és felmelegités esetén sem szép szinü, sem izletes aszalványt nem kaphatunk. Ha az aszaló jó nagy, 2—3 óra mulva 2 vagy több cserény tartalmát is egyre vihetjük át, melyet aztán

időnként egyenletes száradás czéljából megrázogatunk. Könnyen érthető, hogy a hol aszaló berendezés van, ott azt fogjuk alkalmazni. A jól sikerült aszalvány szép élénk zöld szinü lesz. Ezt az aszalás után pár napig (teljes utánaszáradás végett) még elteregetve, de cserénynyel leboritva, hogy a rovarok rá ne mehessenek, a levegőn tartjuk, aztán tiszta vászonzsacskóba helyezzük el. Az aszalványt felhasználásakor pár órára meleg (nem forró) vizben áztatjuk és csak azután főzzük fel, mire ugy kell vele bánni, mint a friss borsóval.

A másik eljárás — a gőzben főzés — szintén igen egyszerü művelet. Itt a szemes gyenge borsót részletekben szitára vagy sürü fonatu fehér füzvessző-kosárba viszszük és zubogva forró sós vizbe meritjük bele. Ebben marad az pár perczig, mig félig megfőtt, mire kiemeljük és tiszta hideg vizzel leöblitjük. Ezután palaczkokba rakjuk — legczélszerübben kisebb, szükszáju, fehér borospalaczkokba vagy akár kiürült, de tisztára kimosott ásványos vizes palaczkokba — s annyi előre megfőzött, szükség esetén egy napig meg is ülepitett, tiszta, sós vizet töltünk reá, hogy az a palaczk nyakáig érjen és a borsót ellepje; mire tiszta vizben puhára főzött parafadugóval jól bedugaszoljuk, a dugót lekötözzük és aztán a palaczkokat nyakig vizbe állitva és reácsavart ruhával vagy szalmakötelékkel helyében rögzitve, az edényt pedig letakarva, lassanként az egészet forrásig hevitjük, vagy 1/4 óráig csendes forrásban tartjuk és azután ki hagyjuk hülni. A szárazra törölt palaczkokat eltartás végett hüvös és nem nagyon világos helyiségben fekvő helyzetbe hozzuk. Az igy befőzött borsóval, a fölbontás után leöntvén róla a sós vizet és tiszta vizzel leöblitve, ugy bánunk el mint a friss — de már félig megfőtt — borsóval.

E leirások a gyakorlati tapasztalatból vannak véve és igy teljesen megbizhatók.

Dr. Győry István.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

305. kérdés. Kérem közölni, hogy a csatolt növénynek mi a neve? Mag ilyenből volna-e és hol be szerezhető? Czélszerü volna-e takarmánynak termeszteni miután nálam sovány földben is amint látni méltóztatnak igen szépen megnő.

306. kérdés. A baltaczim mikor vetendő, milyen talajt kiván, mennyi ideig tart és végül, Kühne-féle sorvetővel vetve hány kg. szükséges egy kat. holdba és nevezett géppel milyen számu fogaskerékkel vetendő ezen mag.

K. S.

307. kérdés. 1. Erdőirtásos földemen, mely még tuskókkal oly sürün van tele, hogy ekével nem müvelhető, valamely, fejős teheneknek való téli takarmányt óhajtanék termesztni a jövő évben és pedig olyat, mely mivel a kasza nem járhat rajta, egyszerü felkapálás után helyezhetnék el és kaszálás helyett sarlóval aratnám, milyen növény volna erre a czélra választandó, tekintettel arra, hogy a talaj rendkivül jó erejü kitünő buzatalajnak bizonyult a már kiirtott terület után itélve. Tavaszszal a talaj meglehetős nedves, mélyrétegü anyagtalaj. Legjobban szeretnék valamit őszszel elvetni ugy, hogy korán tavaszszal részint tömeges zöldtakarmányt kapjak, részint télire etethető legyen az és utána őszig a területet esetleg legelőnek használhassam.

2. Első kérdésemben körülirt talajon lehet-e remélni, hogy a takarmányrépa sikerrel termelhető? és milyen faj felel meg legjobban az ilyen kötött talajnak? tekintettel arra is, hogy csak kapával lenne mivelve, tehát sekélyen?

308. kérdés. Augusztus elején felszabadult buzatarlóba, mely öntözhető területen van, télire való s fejős teheneknek adható száraz takarmányt óhajtanék előállitani. Melyek lennének erre nézve alkalmasak, tekintettel a rövid tenyészidőre s melyiket siettetné az öntözés leghatósabban?

K. S.

309. kérdés. Elegendő e a máknak olynemü kezelése ahhoz, hogy kereskedelmi czikket képezzen, melyszerint egyszerüen megrostáljuk, avagy feltétlenül szükséges annak megszitálása is?

Felelet.

Az ugarszántás mélysége. (*Felelet a 304. sz. kérdésre.*) Kérdésttevő ur nem jelöli meg, hogy fekete ugar, vagy fél- (zöld) ugar mivelésről tudakozódik-e. A helyesen végzett fekete ugarmivelésnél az ugaroló szántás alatt az őszi mély szántást értjük, melyet természetesen julius vagy augusztus hó folyamán a sekély tarlótörés — 4—6 cm. mélyre — előz meg. Az őszi ugaroló szántást kérdésttevő ur helyesen veszi 15—20 cm. mélyre, melyet ha 6 ökörrel szánt és a talajviszonyok — a mivelt feltalaj folytatását képező *nyugvó* talaj minősége — megengedik, bátran vehet 25 cm.-nyire is. A fekete ugar további mivelésénél sem a középmély forgató (tavaszi első) szántás, sem keverő és vetőszántás nem végeztetik oly mélyen, mint az őszi ugaroló szántás. Határozottan elhibázott dolog a fekete ugarmivelésnél a vetőszántást venni legmélyebbre, mert ezen szántás czélja: az elvetendő mag számára lehetőleg kedvező helyzetet biztositani, tehát, hogy a talaj jó porhanyó, omlós legyen, amit keskeny barázdák fogatásával 12—15 cm. mélyen adott szántással érünk el. Azon előnyöket, amelyeket az őszi ugaroló szántásnak lehetőleg mélyen való végzése által az ugartartás előnyére kihasználunk, a mélyen adott vetőszántással megközelitőleg sem érjük el.

De a fél, vagy zöld ugarmivelésnél sem szabad a vetőszántást adni legmélyebben. Itt a szántások száma és mélysége ahhoz igazodik, hogy milyen növény után használjuk a félugart; ennek tartása csak korán lekerülő takarmánynövények után — ilyenek biborherés rozs, rozsos bükköny őszi keverékek, takarmányrozs, továbbá a tavaszszal vetett zabos bükköny, első vetésü tiszta és borsós csalamádé stb. — helyénvaló. Ezen takarmánynövények után a talaj gyommentesen, jó fizikai állapotban marad vissza, tehát itt a sekély: 4—6 cm. mélyen végzett tarlótörésnek nincs meg az a nagy fontossága, mint a tiszta fekete ugarnál. Ilyen esetben 8—12 cm.-re szokták a tarlót buktatni s az ezután 4—6 hét mulva adott forgató szántást adják lehető mélyen s ezután a vetőszántást középmélyen. Ha azonban bizonyos ok miatt a félugar csak 2 szántást kaphat, ez esetben is helyesebb a tarlót 15—20 cm. mélyen buktatni alá, mint a vetőszántást végeztetni ilyen mélyen.

R. I.

Somkóróhere termesztése. (*Felelet a 305. sz. kérdésre.*) A beküldött növény somkóró-lóhere (Melilotus officinalis), mely mint takarmánynövény semmi jelentőséggel nem bir, minthogy keserü ize és fás szára miatt az állatok nem eszik meg; azért a somkórót gyomnövénynek ismerjük. Egyedül zöldtrágyázás czéljából lehetne vetni, mert nitrogéngyüjtő és igen nagy tömeget szolgáltató növény, magja azonban a kereskedésben tisztán nem fordul elő. A magkereskedők némelykor magját közel rokonának a Melilotus albának magjával összekeverve bokharai vagy csodahere néven árulják, elég drágán, de mint takarmánynövény mindkettő értéktelen. Magját a közönséges luczerna és lóhere magjának hamisitására is szokták felhasználni és minthogy az ilyen kevert maggal a gazda megcsalatik, ezen eljárás az 1895. évi XLVI. t. czikk értelmében büntetendő, ezért az ilyen kevert magot az állami vetőmagvizsgáló állomások nem ólomzárolják.

Baltaczim termesztése. (*Felelet a 306. sz. kérdésre.*) A baltaczim évelő takarmánynövény, mely különösen a meszesebb természetü jó minőségü középkötött és homokos talajokon diszlik és ott termesztetik, hol a talaj nem eléggé mély s emiatt a luczernát és lóherét nem termi meg. Vethető tisztán egymagában, rendesen védő növénynyel, vagy pedig 20—40% csomós ebirrel és mezei komócsinnal (kötötebb talajon) esetleg franczia perjével (lazább talajon). Kora tavaszszal (márczius hó második felében) vetjük és pedig előbb a védőnövényt s azután erre keresztben a baltaczimet, ugy hogy magja 4—5 cm. mélyen alátakartassék mert különben a mag nem jól csirázik, minthogy a bökös hüvelybe zárt mag csekélyebb alátakarás mellett nem kap csirázásához elegendő nedvességet. Jóminőségü magból kat. holdankint 70—80 kg. szükséges s azt 12 cm. távolra vetik azon fogaskerékkel, mint a gabonaféléket, ápolása olyan, mint a luczernáé. A baltaczim évenkint rendesen csak egy használást ad, csak kivételesen igen kedvező időjárás esetén s jó erőben levő talajon ad gyenge második kaszálást. Kaszálás után legeltethető, de őszszel igen késöig, a legelő állat ne járja. Rendesen szénává száritják, kitünő takarmányt ad, melynek puffasztó hatása nincs, miért is az igényesebb növendékállatokkal etetendő. Kat. holdankint 15—20 q. száritott szénát ad, 4—5 évig használható, ezuttal 3—4 évig csak mint legelő jöhet figyelembe.

Korai zöldtakarmány- és takarmányrépatermesztés erdőirtásos területen. (*Felelet a 307. sz. kérdésre.*) 1. A kérdéses erdőirtásos területen termeszthető volna, mint korai zöldtakarmánynövény a szöszösbükköny és rozskeverék, vagy a biborhere és rozskeverék. Bármelyik termesztetik, korán tavaszszal tömeges zöldtakarmány áll rendelkezésünkre. Az elvetés azonban az adott esetben lassu és költséges munka, mert még augusztus elején jó mélyen fel kell ásni vagy kapálni a területet s felületét vetés előtt egyenletesen elgereblyézni s egyenletesen elszórva a vetőmagot, azt ismét belegereblyézni a talajba, a biborheremagot 1—1½, a szöszösbükkönymagot 3—4 cm. mélyen, a rozsot a zaboskükkönynyel együtt vetjük, kat holdankint 120—140 liter magkeveréket számitva, a keverékbe a szerint, hogy az illető talajon a hüvelyesek gazdagon, vagy mérsékelten diszlenek ½-rész rozsot és ½-rész szöszösbükkönyt, vagy pedig ⅔ rész rozsot és ⅓-rész bükkönyt véve, ürmérték szerint. A biborhere és rozskeveréknél először a rozs vettetik el, kat. holdankint 70—80 liter, ez begereblyéztetik és utána a biborheréből 20 kg. mag vettetik s sekélyen alátakartatik. A biborherés rozs 150—200 q., a rozsos szöszösbükköny 200—300 q. zöldtakarmánytermést ad kat. holdankint. Tanácsosabb volna az ősz folyamán a tuskókat kiszedetni s tavaszszal bevetni azt valamely korai zöldtakarmányt adó keverékkel, mely czélra a zabosbükköny vagy zabosborsókeverék lenne legmegfelelőbb.

2. A kérdéses területen takarmányrépát — a jelzett módon munkálva meg a talajt — sikeresen termeszteni nem lehet; mert a répa mélyen megmunkált talajt kiván, mert gyökereit mélyen bocsátja a talajba s ezt csak kellőleg meglazitott talajon teheti meg. Kapásnövényt ezen irtáson csak akkor termelhet sikerrel, ha még az ősz folyamán a tuskókat kiszedeti s a talajt egyenletesen elég mélyen megszántatja. Még ez esetben sem ajánljuk azonban a takarmányrépa termelését, hanem vagy tengeri-, vagy burgonya termelését, minthogy a répafélék az ilyen „nyers" talajon tapasztalás szerint nem diszlenek.

Takarmánynövény termesztése öntözhető területen. (*Felelet a 308. sz. kérdesre.*) Olyan takarmánynövényünk, mely augusztus

elején elvetve rövid tenyészidejénél fogva még télire való jóminőségü száraz takarmányt adna s az öntözést is meghálálná: nincsen. Egyáltalán ily késön vethető takarmánynövényünk nincs, mert a köles és mohar az, mely egész julius közepéig vethető és öszig kifejlődve megfelelő mennyiségü és jó minőségü takarmányt szolgáltat, de ezek egyike sem türi meg az öntözést.

A mák előkészitése eladásra. (*Felelet a 309. számu kérdésre*) Ahhoz, hogy a mákot jól értékesithessük, a magot teljesen felesleges megmosni, nem is szokták. A megmosással a mag megromlását nagyon elősegitjük, mert nehezen szárítható meg és olajtartalmánál fogva az elromlásnak, megdohosodásnak van kitéve.

A szár- és toktörmeléket a mag közül egyszerü szelelő rostán könnyen eltávolithatjuk s ahhoz, hogy jól értékesithessük, nincs a mag megmosására szükség, ellenkezőleg jó szellős magtárban, vékonyan elteregetve kell eladásig tartani. *R. I.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei.	1119
Idegen buza a határidőüzletben.	1119
A tőzsde-anket lefolyása:	1120
Állattenyésztés.	
Merinó- vagy raczka-juhászat.	1124
Állategészségügy.	
Gümőkórtól megtisztitott tehenészet.	1125
Szőlőszet, Kertészet.	
Czukorborsó eltétele a télre.	1126
Levélszekrény.	1127
Vegyesek.	1128
Kereskedelem, tőzsde.	1129

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyüjteménye *a VII. ker., Kerepesi-ut 72. szám alatti házban* **megtekinthetők a hétfői és az ünnepeket követő napok kivételével:**

naponkint d. e. 9 órától d. n. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepeket követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a **Kerepesi-uton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utcza sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utcza sarkán van.**

A magyar kir. földtani intézet muzeuma a közönségnek *dijtalanul nyitva áll* minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10—1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10—1-ig, egy korona személyenkénti belépő dilefizetése után tekinthető meg.

Kinevezések. Ő Felsége a király, a földmivelésügyi miniszter előterjesztésére *Deininger* Imre királyi tanácsost és gazdasági igazgatót a VI. fizetési osztály első, *Nick* Ede királyi tanácsost és ménesbirtok-igazgatót a VI. fizetési osztály második fokozatába, *Juhász* Bálint királyi tanácsost és ménesbirtok-igazgatót pedig a VI. fizetési osztály első fizetési fokozatába, joszágigazgatokká kinevezte.

Továbbá az állami ménesbirtokok és a gödöllői koronauradalom személyzeti létszámában a következő kinevezések történtek:

A földmivelésügyi m. kir, miniszter az állami ménesbirtokok és a gödöllői koronauradalom személyzeti létszámában *Bendl Godofréd* gazdasági igazgatói czimmel felruházott m. kir. gazdasági felügyelőt és *Krick Aladár* m. kir. gazdasági felügyelőt a VII. fizetési osztály második, *Fridrik Géza* és *Ruisz Gyula* m. kir. gazdasági felügyelőket a VII. fizetési osztály harmadik fizetési fokozatába m. kir. jószágfelügyelőkké, *Weitzendörfer* Nándor, *Zankó* Emil, *Losonczy* Károly, *Wolszky* Ferencz, *Rieb* József, *Tengg* Ferencz gazdasági intézőket, *Baranyay* Ödön gazdasági felügyelői czimmel felruházott gazdasági intézőt és *Spilka* Zsigmond gazdasági intézőt a VIII. fizetési osztály első, *Petőcz* László, *Laky* László, *Tottál* Károly, *Reiszdorfer* László, *Mészöly* Béla, gróf *de la Motte* Arthur, *Hófer* Adolf és *Csernó* Zoltán gazdasági intézőket a VIII. fizetési osztály második, *Grempszperger* Alajos, *Divald* Oszkár, *Sermán* László, *Beöthy* János, *Marosy* Pál, *Lejtényi* György, *Szeberényi* Gusztáv gazdasági intézőket és *Jankovich* Lőrincz gazdasági felügyelői czimmel felruházott gazdasági intézőt a VIII. fizetési osztály harmadik, *Veres* Pál, *Gombos* Gyula, *Asbóth* Béla, *Orsonich* Sándor, *Marton* István, *Ruisz* Antal, báró *Splény* Pál és *Farkas* Oszkár gazdasági intézőket a IX. fizetési zsztály első, *Pálfy* István, *Boda* Jenő, *Neogrády* Árpád, *Koszits* Pál, *Turcsa* Imre, *Gőth* Ödön, *Dezsényi* Béla és *Szilágyi* Géza gazdasági intézőket a IX. fizetési osztály második, *Kakass* Árpád, *Fischer* Ödön, *Szabó* Károly, *Stockinger* Lajos, *D rner* Béla gazdasági intézőket és *Balogh* Ödön czelnai lakost, gazdasági intézőt a IX. fizetési osztály harmadik fizetési fokozatába m. kir. gazdasági intézőkké, utóbbit igeiglenes minőségben, *Kodolányi* Kálmán, *Tallián* Jenő, *Szilágyi* Gusztáv, *Szilágyi* Elemér, *Szilassy* György, *Kemény* Géza, *Horváth* László, *Batta* Sándor és *Héjas* Pál m. kir. gazdasági segédeket a X. fizetési osztály első, *Hizdeu* István, *Karrer* János, *Szabó* Jenő, dr. *Csay* László, *Szikszay* Béla, *Kern* Rezső, *Blaskovics* Géza és *Beke* Ferencz gazdasági segédeket a X. fizetési osztály második, *Czitó* Győző, *Balassa* Gyula, *Sárközi* Aladár, *Brokés* József, *Zinnern* Oszkár, *Frindt* László, *Wallner* Endre és *Seidel* István gazdasági segédeket a X. fizetési osztály harmadik fizetési fokozatába m. kir. gazdasági ellenőrökké, *Mayer* Béla, *Fáber* Tódor, *Molnár* Iván, *Beniczky* Béla, *Staubesand* Kurt, *Czöndör* Sándor, *Fáber* János, *Zemanek* Nándor és *Gréber* György gazdasági segédeket a XI. fizetési osztály első, *Tolnay* Pál, *Jármy* Odön, *Thaly* Dezső, *Kristóffy* János, *Békéssy* Jenő, *Burg* Dezső, *Czillinger* Kálmán és *Németh* László gazdasági segédeket a XI. osztály második, *Thury* Géza, dr. *Leidenfrost* Aurél, *Zdeborsky* Viktor, ifj *Gászner* Béla gazdasági segédeket, *Buzás* Lajos, *Bakonyi* Pál és *Horváth* Jenő ösztöndijas gazdasági gyakornokokat a XI. fizetési osztály harmadik fizetési fokozatába m. kir. gazdasági segédtisztekké, *Székely* Ödön épitészi rajzolót a XI. fizetési osztály harmadik fizetési fokozatába ideiglenes minőségü m. kir. segédtiszté, *Fülessy* Jenő, ifj. *Siegler* Gyula, ifj. *Rochlicz* Tódor, *Kyzdy Vásárhelyi* Árpád, *Török* Zoltán, *Sándor* Pál, *Novák* Béla, *Fáczányi* Ármin, *Tichy* Gyula, ifj. *Juhász* Bálint ösztöndijas gazdasági gyakornokokat, *Kilián* Ernő, *Scherer* Ottó és *Dezsényi* Ödön fizetéstelen gazdasági gyakornokokat gazdasági gyakornokokká kinevezte.

Az olasz bor ellen. Szilágy vármegye törvényhatósági bizottsága az összes megyei és városi törvényhatóságokhoz igy Budapest székes-fővároshoz is egy átiratot intézett, a magyar bortermelők érdekeinek megvédése tárgyában, az olasz bor behozatala ellen. Kérte a törvényhatóságokat, hogy e tárgyban a képviselőházhoz intézendő feliratát pártolják. Elmondja ezen felirat, hogy hiába fektetett a földmivelésügyi miniszter oly óriási összegeket a szőlők felujitásába, mert a helyreállitott szőlőkben, termelt bort nem lehet értékesiteni a rengeteg mennyiségben beözönlő olasz bor miatt. A vám az olasz bornál hektoliterenkint 6 korona 40 fillér, a magyar bor után pedig a fogyasztási adó 8 kor. 60 fillértől 12 korona 60 fillérig változik. Ezen feliratban a Szilágymegyei törvényhatóság arra akarja kérni a kormányt, hogy az 1902-ben lejárandó vámszerződés megujitásánál vegye ezen körülményt figyelembe és az olasz borokra megállapitandó vámot ugy szabja meg, hogy legalább is a jelenleg fizetendő vám háromszorosan emeltessék fel s a magyar borok fogyasztási adóját pedig lehetőleg szállitsa le, miután napról-napra nagyobb a honi borproduktum, igy a borfogyasztás is ezen körülmények folytán kedvezőbbé válik. Ezen átiratot a székes-főváros tanácsa magáévá tette és közgyülésileg kimondotta a pártoló felterjesztését.

Országos gyapjuvásárok Debreczenben. A debreczeni gazdasági egyesület régóta szükségét látja annak, hogy Debreczenben évenként kétszer országos gyapjuvásárok tartassanak. Eddig az országban csak két helyen tartanak gyapjuvásárokat: Budapesten és Miskolczon. Debreczen és nagy vidéke juhtartó gazdáinak tehát e két helyre kell szállittatniok gyapjujokat, ha azt értékesiteni akarják. A gazdasági egyesület választmánya tehát — már a juhtartó gazdák érdekében is — kimondotta, hogy mindent elkövet, csakhogy Debreczenben is rendszeresithetők legyenek az országos gyapjuvásárok. Meg is bizta Rickl Antal egyesületi tagot, hogy az előkészületi munkálatok tervezetét készitse el, hogy a jövő évben már Debreczenben is megtarthassák az első gyapjuvásárt.

Szőlő- és pinczevezetok képzése. A pozsonyi m. kir. szőlőszeti és kertészeti szakiskola igazgatósága f. é. október hó 1-én kezdődő kétéves tanfolyamra való felvétel iránt pályázatot hirdet. — Ugyanezen iskolában f. é. julius hó 30-án végző 8 tanuló fizetési feltételek mellett szőlőkezelői vagy pinczekezelői vagy kertészi állást keres. Mindkét irányban felvilágositásokkal az igazgatóság szivesen szolgál. Felvételi kellékek: Legalább 16 éves életkor. Legalább a népiskola összes tanfolyamainak teljes bevégzettsége. Magasabb előképzettségüek, idősebbek, szőlőmivelők, pinczekezelők, kertészek és kádárok a felvétetnél előnyben részesülnek.

Az iskola évenként több kiosztható ösztöndij felett redelkezik, melyek szegénysorsu tanulók között szigoruan érdem szerint osztatnak ki; egy-egy ösztöndijnak nagysága 80 kor. 280 kor.-ig terjedhet. Ösztöndijért folyamodók fenti okmányaik mellé még szegénységi bizonyitványt is tartoznak mellékelni és határozottan kifejezni, hogy magán költséges helyre vagy ösztöndijas helyre pályáznak-e. A saját költségükre felvett tanulók teljes ellátásért évi 280 koronát fizetnek előleges havi részletekben. Az 1 koronás bélyeggel ellátott kérvények a földmivelésügyi miniszteriumnak czimezve f. é. augusztus hó 31-ig nyujtandók be az iskola igazgatóságához.

Tenyészmarhavásár Békés-Csabán. A békésmegyei gazdasági egyesület f. é. szeptember hó 22—23-án B.-Csabán a földmivelés-

Valódi bajor legkitünőbb minőségü tartórépamag

továbbá ***pohánka, köles, raffiaháncs, kénpor, rézgálicz,*** nemkülönben ***mindenféle gazdasági czikkek***

mint legmegbizhatóbb és legolcsóbb beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállitó magkereskedése

BUDAPESTEN, VI. ker., Andrássy-út 23. sz. VII. ker., Rottenbiller-u. 33.

Árjegyzéket és különajánlatot kivánatra azonnal küld a czég.

ügyi miniszter támogatásával, dijazással egybekötött tenyészmarhavásárt rendez, hogy a szarvasmarhatenyésztést és a tejtermelést a megyei tenyésztőknél minél inkább tökéletesitse. Dijaztatnak tenyészbikák — tehenek 1—3 éves magyar és nyugoti faj üszők — végül a tejelő tehenek. Előirányoztatott 1200 korona készpénz dij, továbbá arany, ezüst és bronz oklevelek.

Hogy a ló minő gyorsan veszt erejéből, megerőltető munka mellett, azt minden lótulajdonos tudja, az izomszálak merevsége nagyon is gyakran következménye a tulérőltetésnek. Kitartó munkához alkalmasakká tehetők a lovak, ha rendesen alkalmazzuk a cs. és kir. szabadalmazott ló-mosóvizet, a Kwizda féle restitutionsfluid-ot. Ez különösen beválik mint segédszer ficzamok, rosszul lépés az idegek merevsége, gyengeség ellen és mint erősitő és erővisszaszerző szer nagy fáradalmak után.

NYILTTÉR.*)

Szuperfoszfátot,

kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,

kovasavas-kálit,

(dohánytrágyázásra)

kénport,

(legfinomabb — 78% Chancel oldium ellen)

rézgálicot, 98|99%,

legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA"

MŰTRÁGYA, KÉNSAV és VEGYI IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN,

V. KER. FÜRDŐ-UTCZA 8. SZÁM.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.

Felhivjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

a budapesti gyapju-aukcziókra,

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen julius és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „**Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar**" czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain **tetemes dijkedvezményben**, valamint **ingyen raktározásban** részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemü felvilágositással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

*) Az e rovat alatt közöltekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(*Guttmann és Wahl* budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Napi jelentés a gabonaüzletről.

1900 julius 21

A készárupiaczon ma meglehetősebb kvantum került eladásra. Az ó-buzával már az uj áru is találkozik, mi bágyasztólag hat az áralakulásra. Tegnap adatott el az első nagy tétel uj buza és pedig 2000 m. 80 kgr.-os balmaz-ujváros-i termésü à 14.80 készpénz budapesti paritással.

A határidőpiaczon ma kifejezett lanyhaság uralkodott, a tegnap Szarvasról beérkezett hirekre, melyek szerint a cséplőeredmények a vártnál gyengébbek — még reggel is 14·98-án tartották az októberi buzát, de csakhamar lejebb szállt, fokozatosan veszitett árából 14·90-ig, mig a déli zárlatkor 14·90 jegyez. A többi határidők is lanyhák. Felmondás tengeriben ma nem volt.

Rozsban növekedik a kinálat, mellyel szemben még mindig nagyon gyenge kereslet áll. Az árak gyengén tartottak jó 72—75 kg.-os rozsért ma is csak 13—13.10 érhető el budapesti paritásra, mig könnyebb áruért 30-40 fillérrel kevesebb.

Árpában csak mutatóban vannak typminták, az üzlet csak a jövő hét folyamán fog megindulni ebben a czikkben.

Tengeriben az üzlet kedvtelen, gyenge kereslet mellett egészséges áruért 11.65—11.80 K. követelnek ab Budapest vaggonba rakva. Ab állomás alig van üzlet a tuldrága követelések miatt.

Zab élénkebb forgalmu, az árak változatlanok és 10—10.50 jegyzünk ab itt minőség szerint.

Határidők egy órai zárlat

Buza októberre	1900.	14.90—92——
„ áprilisra	„	15.60—66——
Tengeri aug.-ra	„	11.64—66——
„ májusra	1901.	9.50—52——
Zab októberre	1900.	10.34—36——
Rozs októberre	„	13.28—30——

Szeszüzlet.

Szesz. (*Goldfinger* **Gábor szeszgyári képviselő tudósitása.**)

A szeszüzletben e **héten** az irányzat változatlan volt és tartós jó vételkedv mellett a szeszárak változatlanul szilárdan a mult heti zárlatjegyzés szerint záródnak. Elkelt finomitott szesz nagyban adózva 116·50—117·50 K., adózatlanul szabadraktárra szállitva 46·50—47·50 K. helybeli finomitógyáraktól. Élesztőszesz adózva 118 K., adózatlanul 48 K. kelt el.

Az adózott nyersszesz és denaturált szesz változatlanul jegyeztetik.

Vidéki szeszgyárak által finomitott szesz nagyban azonnali szállitásra 115—116 K. kelt el ottani állomáshoz szállitva.

Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszeszt 39·50—40·— K. ajánlottak és ez áron több tétel azonnali, valamint juliusi szállitásra el is kelt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 40·——40 50 **korona.**

Bécsi **jegyzés** 44·40—45·— **korona, kontingens nyersszeszért.**

Prágai **jegyzés** 113.50—113·75 **korona adózott és** 40.50—40.75 **korona adózatlan szeszért.**

Triesztі **jegyzés** 20·— **korona kiviteli szeszért 90% hektoliterje.**

Kivitelre több kocsirakomány finomitott szeszt vásároltak azonnali szállitásra, mely Szaloniki és Üszkübb felé lett szállitva.

Vidéki **szeszgyárak** közül: Barcs, N.-Tapolcsány 25 fillérrel drágábban a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak a héten **Finomitott szesz** 116·50—117·50 **korona, élesztőszesz** 116 50—117·50 **K., nyersszesz adózva** 114 50—115·50 **korona, nyersszesz adózatlan** (exkontingens) —·———·— **korona, denaturált szesz** 36·——37·— **korona. Kontingens nyersszesz** ——.———:— **korona.**

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül bérmentve budapesti vasutállomáshoz szállitva készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (***Mauthner*** **Ödön tudósitása.**)

Luczerna kereslet a belfogyasztás részéről, ha nem is tulságosan, de az időszakhoz mérten mégis elég élénk volt. Olasz származásu magból néhány kisebb tétel elkelt. *Vörös lóhere.* 1899. évi termésü belföldi magból két kisebb tételt 56—60 frtjával vettek meg. Az Amerikából beérkezett tudósitások továbbot is kedvezőtlen hireket hoznak az uj termésről, az árak folyton emelkednek. *Biborhere.* Uj termésü magot a termelőhelyeken 28-30 frtjával vettek, olyan mag, melyet eső nem vert, magasabb áron is elkelt; élénk forgalom mellett a hangulat állandóan szilárd. *Tarlórépamag* iránt bár csökkent kissé az érdeklődés, külföldön azonban mégis rendkivül szilárd a hangulat. A beköszöntő élénkebb forgalommal szemben a termelő gazdára nézve igen fontos, hogy a piacz helyzetéről; termése jobb értékesithetése czéljából, folyton tájékozva legyen. A Mauthner Ödön magkereskedő czég, teljesen költségmentesen sürgönyileg vagy levélben, minden gazdát ki hozzá fordul, kimeritően tájékoztat az összes magfélék napi áráról.

Az Erzsébet Gőzmalom-Társaság üzleti tudósitása a „Köztelek" részére. Budapest, 1900. julius 19 én. Kötelezettség nélküli árak 100 kilónkint, teljsulyt tiszta sulynak értve, zsákostul, a budapesti vasuti vagy hajóállomáshoz szállitva:

Buzaliszt

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	7½
Ár K.:	25.80	24 60	23.—	21.60	21.20	19.60	18.20	14.60	13 30

	8-as takarmányliszt	buzakorpa finom	buzakorpa goromba
korona	10.90	8.70	8.70

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikkek árairól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezet üzteti jelentése. 1900. julius 14.

A mezei munkák folytán a felhozatalok gyengültek s minthogy a csarnok látogatottsága részint a nyaralók távolléte, részint a rekkenő hőség következtében megapadt, üzletmenetünk nyárias jelleget öltött. Az árak változatlanok.

Eladásaink: vidéki marhahus 90—92, sertéssus szalonna nélkül 88—96, füstölt sonka — élénken keresve — 180—190 fillér kg.-ként.

Vadból: szarvas olcsóbbodott, ára 80—90, őz 160 fillér egészben s kilónként. Ajánljuk beküldőinknek a vadat jegelve felküldeni.

Élő baromfiból tulnyomólag liba került eladásra, ára: a soványé 3·60—4·00, a hizotté 8—9, csirke minőség szerint 1.50—2.00 korona páronként.

Tojás I-rendü 58—59, II-rendü 56—57 korona, eredeti ládánként nagyobb tételekben eladva.

A vajüzlet egyedül az, mely kedvezőnek mondható, amennyiben a kereslet a kinálatot jóval felülmulja. Ia teavaj 1·90—2·00, főzővaj 1·40—1·60 Kor. kg.-ként. Turó ismét elhanyagolt 16—20 fillér kg.-ként.

Gyümölcsfélékből csak elsőrendü áru értékesithető jól, ellenben II. osztályu gyümölcs folyton olcsóbbodó áron nyerhet csak elhelyezést. Őszi baraczk 100—1·0, sárga baraczk 36—48, meggy 40—48, sárga dinnye 80—90 fillér kg.-ként. Ribizke iránt már nem mutatkozik vételkedv; az érkezett áru rossz csomagolás következtében sokat szenvedett, egészséges nagyszemü ribizke 24—26, törődött vizes áru 12—16 filléren kelt el nagyban kilogramonként.

Hivatalos árjegyzés

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban eladott élelmiczikkekről. Budapest, 1900. julius 10-ről.

Hus és hustermékek. Marhahus 1 q. hátulja I. rendü 110—116, II. r. 106—108, III. r. 102—104, eleje I. r. 96—104, II. r. 92—94, III. r. 88—96, borjuhus 1 q. hátulja I. r. 108—112, II. r. 100-108, eleje I. r 90-96, II. r. 88—90, bárány 1 darab hátulja ———, eleje ————, birkahus 1 q. hátulja I. r. 84—96, II. r. 76—80, eleje I. r. 76—80, II. r. 72—76, sertéshus 1 q. szalonnával budapesti 100—108, vidéki ———, szalonna nélkül budapesti 88—96, vidéki ———, sertéshus pörköltnek való ————, kocsonyának való ———, füstölt budapesti I. r. ———, vidéki II. r. 1 q. 120—130, malacz élő, szopós I. r. 1 drb 0.00—0.00, tisztitott I. r. 1 kg. 1.60—1.80, sonka 1 kg. nyers, belf. hentesáru 0.90—1.20, füstölt belf. csonttal 1.04—1.50, csont nélkül 1.20—1.70, sonka füstölt prágai, csonttal 0.——0.—, csont nélkül 0.——0.—, kolbász 1 kg. nyers 1.00—1.20, füstölt I. r. 1.40—1.60, szalonna 1 q. ———, sózott 104—108, füstölt 108—112, sertészsir 1 q. hordóval 112—114, hordó nélkül budapesti I. r. 108—112, szalámi 1 kg. belföldi 260—320, prágai ———— korona.

Baromfi. a) *Élő*: (1 pár) csirke rántani való 1.00—1.20, tyuk belföldi I. r. 2.20—2.30, kappan hizott I. r. 0.00—0.00, sovány 0.00—0.00, rucza hizott I. r. 4.20—4.40, sovány belföldi 1.80—2.40, liba fiatal ujdonság —.———.—, lud hizott I. r. 10.00—11.00, sovány

belföldi 3.60—4.40, pulyka hizott I. r. 0.——0.—, sovány belföldi —.——.— korona. — b) *Tisztitott*: csirke I. r. 1 drb 1.00—1.60, tyuk I. r. 1 drb 1.40—1.50, kappan hizott 1 kg. ————, 1 drb 0.00—0.00, rucza hizott 1 drb 1.60—2.60, 1 kg. 0.——0.—, lud hizott 1 kg. 0.——0.—, 1 drb 3 60—5.50, magló 1 kg. ———, 1 drb ————, pulyka hizott 1 kg. 0.00—0.00, 1 drb ————, magló 1 kg. ———, 1 drb ————, ludmáj 1 kg. 2.00—2.60, nagy 1 drb 0.70—1.60, ludzsir 1 kg. 1.60—1.90 korona.

Hal. *Élő*: (1 kg.) harcsa 1.40—2.00, csuka 0.00—0.00, ponty dunai nagy 1.80—2.00, márna 1.10—1.20. süllő balatoni ————, czompó 1.30—1.60, pisztráng nagy —.———, kecsege 2.00—2 80, angolna ———, apró kevert 0.50—0.60. Lazacz rajnai 1 kg. —.———.— korona.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.16—0.16, lefölözött 0.12—0.12, tejfel 0.50—0.56, teavaj 1 kg 1.40—1,80, főző darabos 1.00—1.50, szedett ————. olvasztott ————, margarin I. rendü ————. II. r. ————, tehénturó I. r. 0.20—0.28, juhturó 0.90—1.00 liptói 0.80—1.28, juhsajt 90—1.02, ementáli belföldi 1.00—1.60, gróji belföldi 1.00—1.30 korona.

Liszt és kenyérnemüek. Kenyérliszt 1 q. ———, kenyér monori, fehér hosszu 1 kg. 0.27—0.27, barna 0.22—0.22, rozs 0.22—0.23 korona.

Száraz főzelék. Lencse belföldi 1 q. —.00——.00 külföldi 34.00—56.00, borsó hazai héjas 20.00 - 24.00, koptatott 26.00—30.00, külföldi héjas 20.00—22.00, bab fehér apró 12.00—18.00, nagy 14.00—20.00, szines 12.00—20.00 korona.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 4.10—4.16, alföldi (1440 drb) 55.——56.—, erdélyi (1440 drb) 54.——55.—, szerb (1440 drb) —·———·—, apró (1680 drb) ———, meszes tojás ——————— korona.

Zöldség. Sárgarépa 100 köt. 0.00—0.00, I. r. 1 q. 00.00—00.00, petrezselyem ujd. 100 köt. 0.00—0.00, I. r. 1 q. 00.00—00.00, zeller I. r. 100 drb 1.40—2.00, karalábé I. r. 100 drb 1.60—2.40, vöröshagyma ujd. belföldi 100 köt. 12—14, érett makói 1 q. 11.00—14.00, fokhagyma I. r. 1 q. 16.——20.—, czékla 1 r. 100 drb 1.40—1.60, II. r. 1.00—1.40, fejeskáposzta I. r. 100 drb 10.00—14.00, kelkáposzta I. r. 100 darab 2.00—2.40, vöröskáposzta I. r. 100 drb 00.00—00.00, fejes saláta I. r. 100 drb 2.00—2.40, kötött saláta 100 drb 0.50—1.80, burgonya 1 vaggon sárga 000.0—000.0, fehér 000.00—000.00, rózsa 1 q. 4.40—5.00, fekete retek kicsiny 100 drb 1.00—1.20, ugorka 100 drb savanyitani való 1.60—2.20, savanyitott 2.40—2.60, nagy salátának 8.00—20.00, paradicsom olasz 1 q. 00.00—00.00, belföldi 00.——00.—, zöld paprika 100 drb 1.60—2.60, tök főzni való 100 drb 12.——16.—, zöldborsó hüvelyes 1 q. 10 00—14.00, kifejtett 20.00—24.00, zöldbab hüvelyes 1 q. 9.——14.—, kifejtett —.———.—, karfiol 100 drb —.00——.00, torma belföldi nagy édes 1 q. 24.00—34.00, spárga 1 kg. 0.——0.— korona.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. 28.——32 —, rétesbe való 16.00—40.00, vajkörte nagy I. r. 1 q. —.———.—, közönséges kevert körte 1 q. 20.00—50.00, szilva magvaváló nagy I. r. 1 q. —.————.—, nem magvaváló vörös 1 q. —.———.—, ringló nemes I. r. 1 q. —.———.—, baraczk kajszin 1 q. 20.——50.—, őszi 1 q. 36.——140.—, magvaváló 1 q. —.———.—, nem magvaváló 1 q. —.———.—, szőlő fehér mézes csemege 1 q. 00.00—00.00, közönséges kevert I. r. 1 q. —.———.—, meggy nagyszemü kem. 1 q. 50.00—60.00, apró szemü 1 q. 16.00—24.00, eper (szamócza) 1 kg. —.———.—, málna 1 kg. 0.60—0.80, szeder 1 liter —.———.—, görög dinnye nagy I. r. 10 drb ————, kicsiny 100 drb —.———.—, sárga dinnye nemes I. r. 100 drb —.———.—, II. r. 100 darab —.———.—, dió nagy papirhéju 1 q. 00.00—00.00, apró kemény héju I. r. 1 q. 00.00—00.00, mogyoró nagy olasz 1 q. —.00——.00, gesztenye olasz nagy 1 q. 0.——0.—, belföldi 1 q. —.——.—, narancs messzinai 100 darab 5.20—6.80, pugliai 100 drb 5.00—8.00, mandarin 100 drb 0.00—0.00, czitrom I. r. 100 drb 3.00—4.00, füge hordós 1 q. 32.00—34.00, koszoru 1 q. 44.00—46.00, datolya sajtolt I. r. 1 q. 80.00—84.00, mazsolaszőlő (fehér) 1 q. 70.00—120.00. szőlő passatutti 1 q. ———, 1 q. —.——.—, szerb szőlő 1 q. —.——.— korona.

Füszer, ital. Paprika I. r. 1 q. 160.00—220.00, II. r. 1 q. 140.00—160.00, mák 1 q. 30.00—60.00, méz csurgatott 1 q. 80.00—104.00, lépes 1 q. ——————, köménymag 1 q. —.——.—, boróka 1 kg. —.——.—, házi szappan szin I. r. 1 q. 56.00—60.00, közönséges II. r. 48.00—52.00, bor fehér asztali palaczkokban 1 hl. —.——.—, vörös bor 1 hl. —.———.—, házi pálinka palaczkokban 1 hl. —.——.— korona.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utcza, 1900 julius 20 **A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „*Köztelek*" részére). Felhozatott a szokott községekből** 170 **szekér réti széna,** 1 **szekér muhar,** 28 **szekér zsupszalma,** 6 **szekér alomszalma,** 0 **szekér takarmányszalma.** 0 **szekér tengeriszár,** 16 **szekér egyéb takarmány** (zabosbükköny, lóhere stb.) 600 **zsák szecska. A forgalom** közepes. **Árak** fil.-ben **q-ként a következők: réti széna** 360—600, **muhar** 500—500, **zsupszalma** 260—320, alomszalma 220—260, **egyéb takarmány** ————————, **lóhere** ————, **takarmányszalma** ————, **100 kéve tengerisz.** ——————, **luczerna** 460—460, **sarju** ————. **szalmaszecska** 340—380, **széna** ——, **uj** ————, **zabosbükköny** 480—560. **Összes** [illegible]**m** 227, **suly** 295,100 **kg.**

Állatvásárok.

Budapesti sertésmarhavásár. 1900. julius hó 19-én. *A székesfővárosi közvágóhid és marhavásár igazgatóságának jelentése.*

Felhajtatott: belföldi 775 db, eladatott — db, galicziai —— drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, növendék élő borju 15 db, eladatott — drb, élő bárány — db, eladatott — drb; belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi ölött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott —— drb, ölött bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

A vásár lefolyása lassu volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi ——— koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 48·—71·— koronáig, kivételesen 76—— koronáig sulyra, galicziai ———, kiv. ——— koronáig drbonkint, ——— kor.-ig, kiv. ——— koronáig sulyra, tiroli ——— koronáig kiv. ——— koronáig drbonkint, ——— koronáig kiv. ———— koronáig sulyra, növendék borju ———, ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbkint, ——— koronáig, kiv. ——— koronáig sulyra, Ölött borju: belföldi ——— koronáig, kiv. —— koronáig sulyra, galicziai ———— koronáig, kiv. ———— koronáig sulyra, tiroli ———— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, bécsi ——— koronáig, kiv. —— koronáig sulyra, növendék ———— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, élő bárány —·———·— koronáig páronkint, ölött bárány —·———·— koronáig párja.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. 1900. évi julius hó 19-én. (*A budapesti közvágóhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.* **Felhajtatott:** 212 **db, ugymint: jármos ökör elsőmin.** 45 **db, közép** 57 db, **alárendelt — db. Fejőstehén:** fehér — db, tarka 93 db, tenyészbika 0 drb, tarka tinó —, fehér — db, jármosbivaly — db, bonyhádi 17 db, hizlalni való ökör — db, üsző fehér — db.

Jármos ökrökre az üzlet kielégitő, fejős tehenekre ellenben lanyha.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendü jármos ökör 690—780, **középmin. jármos ökör** 610—— **pár., alárendelt minőségü jármos ökör** ————, **Jármos bivaly** ———— **é. s. mm.,** ——— **K.-ig páronkint. Jobb minőségü jármos ökör** 56—66 **mm.-kint é. s., bekötni való ökör** ———— **K.-ig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszőrü magyar tehén** ————, **tarka kevert származásu tehén** 140—220 **koronáig darabonkint, bonyhádi tehén** 230—240, **kiv.** —— **koronáig** darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1900. évi julius hó 19 én. (*A budapesti közvágóhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.*) **Felhajtatott:** 2584 **db nagy vágómarha, nevezetesen:** 697 **db magyar és tarka ökör,** 513 **db magyar és tarka tehén,** 1121 **db szerbiai ökör, — db szerb ökör, — db boszniai tehén,** 81 **db szerbiai tehén,** 84 **db bika és** 88 **db bivaly.**

Minőség szerint: 547 **darab elsőrendü hizott,** 1804 **db középminőségü és** 233 **db alárendelt min.** ökör —— **db elsőrendü hizott ökör,** —— **db középminőségü ökör és — db alárendelt min. ökör; — db elsőrendü hizott tehén,** —— **db középminőségü tehén, — db alárendelt minőségü tehén.**

A felhajtás vágómarhából 500 **darabbal nagyobb** a mult hetinél, az érdeklődés is nagyobb, ennek következtében jó minőségek ára szilárdak maradtak, ellenben gyengébb minőségek árai 1—2 koronával mm.-ként csökkentek, mivel csupán jó marha keresett áru. Az irányzat általában élénk volt.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségü 64·——70·—, **kivételesen** —·———, **hizott magyar ökör középminőségü** 58·——64·—, **alárendelt minőségü magyar ökör** 52·——58·—, **jobb minőségü magyar és tarka tehén** 44—66·50, **kivételesen tarka tehén** —·—·—. **magyar tehén középmin.** 44—66 50 (—), **alárendelt minőségü magyar és tarka tehén** 44·—— 66·50, **szerbiai ökör jobb minőségü** 52·——64·—, **kiv.** 68 —, **szerbiai ökör középminőségü** 46 —50·—, **szerbiai ökör alárendelt minőségü** —·———·—, **szerbiai bika** 48—68·—, **kivételesen** —.—, **szerbiai bivaly** 34.—44·—, **kiv.** 50 —**koronáig métermázsánkint élősulyban.**

Budapesti lóvásár. Budapest, 1900. jul. 19-én. (*A budapesti vásárigazgatóság* jelentése a „*Köztelek*" részére).

A forgalom élénk volt.

Felhajtatott összesen 722 **db. Eladatott** 446 **db, Jobb minőségü lovakból hátas** 10 **drb, eladatott** 5 **db,** 320—390 **K.-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.)** 6 **db, eladatott** 2 **db,** 310—380 **K.-ért, nehezebb kocsiló (hintós)** 78 **db, eladatott** 31 **db** 210—400 **K.-ért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj)** 65 **db, eladatott** 28 **db** 200—350 **K.-ért, ponny** 2 **db, eladatott** 0 **db** ——— **K.-ért; közép minőségü lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.)** 186 **db, eladatott** 109 **db** 100—200 **K.-ért, könnyebb félék (parasztló stb.)** 334 **db, eladatott** 234 **db** 64—160 **K.-ért; alárendelt minőségü lovakból** 41 **db, eladatott** 37 **db** 20—36 **K.-ért. Bécsi vágóra vásároltatott** 40 **db, az állatkert részére vásároltatott** 1 **darab, tu**lajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1900. évi julius hó 20-án. (*Első magyar sertéshizlaló-részvénytársaság* telefon jelentése a „*Köztelek*" részére.) Az üzlet csendes volt. *Heti átlag-árak:* Magyar válogatott 320—380 kgros nehéz 94—96 fil., 280—300 kgrammos nehéz 94—95 fil., öreg 300 kg. tuli 90—91 fil., vidéki sertés könnyü —— f. Szerb 92—94 f. Román ———— tiszta klg. páronkint 45 klgr. életsulylevonás és 4% engedmény szokásos. — *Eleségárak*: Tengeri uj 12·40 —·— korona, árpa 12·70 kor. Kőbányán átvéve. *Helyi állomány:* julius 13-án maradt 44107 darab. *Felhajtás:* Belföldről 904 darab, Szerbiából 763 darab, Romániából —— drb, egyéb államokból —— darab. Összesen 1667 db. Főösszeg 45,74 db. Állomány és felhajtás együtt —— drb. *Elhajtás:* budapesti fogyasztásra (I—X. kerület) 572 drb, belföldre Budapest környékére 1098 drb, Bécsbe 433 drb, osztrák tartományokba 381 drb, Ausztriába — db. Német birodalomba — darab egyéb országokba — darab, osszesen 2478 db. A szappangyárakban feldolgoztatott: szállásokban elhullott 1 darab, vaggonokból kirakott hulla 1 darab, borsókásnak találtatott 3 darab, összesen 4 db. Maradt állomány 43205 drb. A részvény-szállásokban 10807 drb van elhelyezve. Az ezázsségi és tranzitószállásokban maradt ——— db. *Felhajtás:* Szerbiából 763 db, Romániából 3421 drb, összesen 4184 drb. *Elhajtás:* 1135 drb, maradt állomány 3049 drb és pedig —— drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 191 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Ingatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül.)

(*Kivonat a hivatalos lapból.*)

Julius 23.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Wirnhardt Ilona	454290
Julius 23.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi hatóság	Ujfalusy Endre	112520
Julius 26.	Szabadkai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Szudarovics Márk	80292
Julius 26.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Sátory Imre	159174
Julius 27.	Pancsovai kir. tvszék	a tkvi hatóság	Russó és Comp czég	125532
Julius 27.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Friedmann Ignácz	201168
Julius 27.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Schindler Károly	333731
Julius 28.	Marosvásárhelyi kir. tvszék	a tkvi hatóság	özv. Gazda Józsefné	40593
Julius 30.	Szatmár-németi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Kolozsváry Károly	71309
Julius 30.	Tordai kir. tvszék	a tkvi hatóság	dr. Földváry László	154578
Julius 30.	Maros-ludasi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Beteg Ferencz	45238
Julius 30.	Técsői kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Joódy Illésné	40980
Julius 30.	Bpest I—III. jbiróság	a tkvi hatóság	Kovits Kraits Erzsébet	74836
Julius 31.	Aradi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Purmann Antónia	43800
Julius 31.	Váczi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Szalatsy Sándor	288000
Aug. 3.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Lévay Margit	70752
Aug. 6.	Nagy-Kállói kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Ujfalusy Endre	49840
Aug. 9.	Szamosujvári kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Grün Bernátné	47278
Aug. 10.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Moravetz József	270529
Aug. 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Schmidt Ödönné	213472
Aug. 17.	Zirczi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Ányos Miklós	66336
Szept. 15.	Nagy-kanizsai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Lövinger Lajos	73750
Szept. 17.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dukai Ignácz	213911
Okt. 3.	Pestvidéki kir. tvszék	a tkvi hatóság	Magyar festékgyár r.-társaság	120710
Okt. 16.	Kassai kir. tvszék	a tkvi hatóság	özv. Ruzicska Ferenczné	64544

Földbirtokosok, gazdák és raktár-vállalatok stb. figyelmébe.

Austria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézetem

ajánl igen csekély kölcsöndíj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telitett

kazal ponyvákat,

vasuti waggonok és más mezei termékek betakarására szolgáló ponyákat, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekérponyvákat,** miáltal saját ponyvának beszerzése megtakarittatik. Ugyszintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerezhetők be uj és használt 726

telitett ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, továbbá uj és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kai olcsóbb mint bárhol.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvétetik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V. Arany-János-utcza 12.

TELEFON. Sürgöny-czim: Nagel Adolf, Budapest.

Importált eredeti

angol kosok

kaphatók:

PICK OSWALD-nál

BUDAPEST,

VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

Superfoszfátok

állati és ásványi eredetűek,

legolcsóbb

foszforsavas trágyaszer minden talajra.

Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen az őszi vetésecknél,

semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisalétromot, kénsavasammoniákot, kálisót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, **themenaui szab. szuperfoszfát-gypszet**

herések trágyájául és az istállótrágya konzerválására;

takarmánymeszet stb.

bárhova **versenyképes áron szállit a legszigorubb tartalom-szavatolás mellett**

Kénsav- és műtrágyagyár **A. SCHRAM** Ludenburg-Themenan és Liesek Rostok m.

Központi iroda: **Prága,** Heinrichsgasse 27.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utcza 6—8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és villamosvilágitás, vízvezetékek, ürülőhálózatok, szellőztetések, closettek, szivattyúk, vízerőmű emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és róleum váladékból nyert gázok értékesitését czélzó készülékek létesitését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készittetnek.

Legjobb minőségű kőagyag-csövek raktáron.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST,** Üllői-út 95-dik szám.

Kapható

egész éven át **legelső rendű fiatal nehéz**

erdélyi igás ökör

Papp Antalnál,

Szamosujvárt.

A készlet egész éven át állandóan 800—1000 darab. 990

A világhirű és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai

„Deering"-féle fűkaszálógépeket, marokrakó aratógépeket és kévekötő aratógépeket,

valamint egészen vasból és acélból készült **szénagyüjtőgépeket**

(fogerebiyáket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként **ajánlani,** hogy hogy minden általam szállitott ilyen gépnek használhatósága és jó minősége, nemkülönben anyagának jóságáért elvállalom a felelősséget.

Szükséglet esetén kérem a megrendeléseket ezen gépekre nekem **már most** feladni, mivel azokat **korlátolt számban hozatom Amerikából,** megtörténhetne, hogy késői rendelményeket legnagyobb sajnálatomra **már nem lennék** képes foganatositani.

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

BUDAPEST, V., Váczi-körut 52. szám.

— Árjegyzékekkel és elsőrendű bizonyitványokkal kivánatra készséggel szolgálok. —

Terjed rohamosan a PERONOSPORA!

Az idei év nyara rendkivül kedvez a peronosporának, óriási károkat okoz országszerte.

A második és harmadik permetezéssel

azonban kellő gondossággal sokat menthetnek meg még a szőlőtermelők.

A védekezéshez olyan anyagot használjanak:

amely biztosan hat, amely gyorsan szárad, amit az eső nem mos le.

A 2-ik és 3-ik permetezésnek ilyen helyes anyaga a

dr. Aschenbrandt-féle bordói por.

Ez az anyag sokat hivatott megmenteni **az 1900-ik év szüretéből** és használata az elfagyott szőlők gyenge hajtását védi meg, **a jövő év termésére.**

A dr. Aschenbrandt-féle „bordói-por"

lisztfinomságu, fehér por.

Hatása **biztos,** kezelése **egyszerü, oldatának pontos elkészitése 8—10 perczig tart,** gyorsan szárad, **az eső le nem mossa,** a permetezőt **soha el nem dugitja.**

A dr. Aschenbrandt-féle **„bordói-port"**

szitálni kell a vizbe.

Tehát nem szabad **rostán áteresztení,** nem szabad a szákból a vizbe önteni, sem pedig a vizet a porra önteni.

Finom lisztszitán kell a bordói-port, lassan és óvatosan a vizbe szitálni.

Az oldat készitése

ugy történik, hogy **egy kádba 40 lit. vizet öntünk,** a vizét **nyirfa seprővel** (tehát nem kapával, ásóval, karóval stb., hanem nyirfa seprővel, mert ez a legjobb) **keverjük.**

A kád fölé tartjuk a szitát és az előre lemért, **egy hl. oldatra szánt port** a folytonosan kevert viz felett, **óvatosan, lassan, hogy egyszerre sok por ne ömöljön a vizbe, a szitába öntjük.**

A **második** és **harmadik** permetezésnél **a mai rossz időjárás mellett a körülmények szerint egy hl. vizhez 2—2½ kg. dr. Aschenbrandt-féle „bordói-port" adunk.**

A por **lassan és óvatosan** szitáljuk a vizbe.

A szitálásnak legalább 3—4 perczig kell tartanni.

Ha a szitálást fenti **óvatos módon** és a viz **folytonos keverése közben** végezzük, **majdnem ki van zárva,** hogy a vizben **durvább üledék maradjon.**

De a munkás óvatosságból mégis nyuljon a kádba, kaparja fenekét körül és ha találna üledéket, nyomkodja szét és nyomja ismét keresztül a szitán.

Ezután a folyadék keverése közben lassan öntünk még 60 l. vizet a kádba, és kész egy hl. kitünő permetező anyagunk a kivánt erősségben.

Az egész egyszerü müvelet 8—10 perczig tart, de pontosan kell keresztül vinni.

A permetezés.

Az oldatban a dr. Aschenbrandt-féle **„bordói por" hab alakjában oszlik el** és ha az oldat nyugszik, leszáll. Akkor tehát, amikor a **permetezőket megtöltjük,** az oldatott a **nyirfa seprővel mindig keverjük fel.** A permetezőket megtöltjük és permetezünk. A dr. Aschenbrandt-féle **„bordói-por"**-ral készült oldat a **permetezőket sohasem dugitja be.**

A por beszerzése.

A dr. Aschenbrandt-féle **„bordói-por"** megrendelhető:

a „BORÁSZATI LAPOK" kiadóhivatalában *Budapest (Köztelek);* ***a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete"-nél*** *Budapest (Alkotmány-utcza 31. szám);* ***a vidéki megbizottaknál.***

A dr. Aschenbrandt-fele „bordói-por" a vasutakon kedvezményes dijtétellel szállittatik.

A porok ára:

5 kg. zsákokban	à kg.	**80**	fillér.
10 „ „	à kg.	**80**	fillér.
60 „ „	à kg.	**76**	fillér.

Az idő halad, a gyártás korlátolt, tessék sietni a megrendeléssel!

Egyuttal megemlitjük, hogy ugyanitt megrendelhető a szőlő **LISZTHARMAT-BETEGSÉGE** (OIDIUM) ellen szolgáló leghathatósabb szer a dr. Aschenbrandt féle

rézkénpor.

Ára Budapesten:

5 kg.-os zsákban	à kg.	**56**	fillér.
10 „ „	à kg.	**56**	fillér.
60 „ „	à kg.	**52**	fillér.

Gazdatiszt

okleveles, keresztény, ki 19 évig nagy béruradalomban szolgált, bérlet megszünte miatt állást keres és pedig gazdatiszti, pénztárnoki, számvezetői, titkári állást vagy biztosító társaságnál. Kitünő oklevéllel és szolgálati bizonvitványokkal. Különösen ajánlkozik gazdaságok belterjessé tételére vagy rendbe hozására. Jelenleg kisebb felmondatlan állásban van. 40 éves, nős, gyermektelen. Czim: „Gazdatiszt" poste restante Egyházas Rádócz, Vas-megye. 1166

Eladó szlavoniai birtok.

Székétől 17 kilóméternyire, a djákovári uton az Igali-féle branyevinai egy tagbeli birtok, mely 387 kat. holdnyi, két majorja a szükséges gazdasági épületekkel el van látva, eladatik. Bővebb felvilágosítással szolgál 1067

Igali Svetozár Barba, (Baranya-megye).

A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár részvénytárs.

szarvasmarha, borju, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományába küldött állatokat — kisérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő **előleget nyujt** hatóságilag megállapitott kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferenczváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST." 35

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.
88363/F/II. sz.

Hirdetmény.

Gyorsvonatoknak rendes megállása Szonta és Priglevicza Szent-Iván állomásokon.

A szabadka-dáljai vonalon közlekedő és Szabadkára d. e. 9 óra 29 perczkor érkező, illetve onnan este 6 óra 15 perczkor induló 6001. és 6002. sz. gyorsvonatok Szonta és Priglevicza-Szent-Iván állomásokon f. évi junius hó 20-ától kezdve nem feltételesen, hanem egy percznél kevesebb időre rendesen meg fognak állani.

Budapest, 1900. évi junius hó 12.

Magy. kir. államvasutak.

Utánnyomás nem díjaztatik.

Magy. kir. államvasutak Igazgatóság.
98.375. C. III.

Hirdetmény.

Uj személy- és podgyász-díjszabás életbeléptetése a Szolnok-Kis-Kun-Félegyházi b. é. vasuton.)

Ezen h. é. vasuton f. évi szeptember hó 1-én uj személy és podgyász-díjszabás lép életbe, melylyel a megnyitás napján életbelépett díjszabás érvényen kivül helyeztetik.

GŐZEKÉK,

utczai lokomotivok

gőzcséplőgépek hajtására

a főherczegi vasmüvekből.

A készülékek megvizsgálásáról gazdasági szakszerü tanács adatik.

Szives megkeresések

Erzherzogliche Cameral-Direction

Teschen (Schlesien).

kéretnek. 1165

Kwizda Ferene Jànos

osz. és kir. czsz. magy., román kir. és bolgár fejed. udv. szállitó,

kerületi gyógyszerész, **Kornenburg** Bécs mellett

8 arany, 19 ezüst-érem, 30 diszo- és czimerő-oklevél.

Élőtoro, dörlőtibai szer lovak-, marhák- és juhoknak. Kitünő 50 év óta a legtöbb istállóban használtatnak étvagytalanság, rossz emésztésből, vakaninak tüb mivel a bélcsatornát a lejtőfájdalmasság fokozása ellenben. Egy doboz 1 kor. és 60 fill. egy dobozban 70 fill. Valódi csak a fönti védjegyzéssel és kapható minden gyógyszertárban és drogusokszerszámban. Főraktár:

Török József gyógyszertára Budapest, VI. Király-u. 12.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javitása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Irta K. Rufty Pál.

Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

STAHEL és LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Katona József-utcza 8.

Ajánljuk

trieurjeinket

minden gabona tisztitására

5 kiló nyerstermény bekildése mellett speciális

trieurt

készitünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón ujjal felcserélünk. Kivánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bérmentve. Jutalék mellett szolid árusitók alkalmazást nyerhetnek. 8081

RENDSZERES

MALOM-berendezések

és egyes MALOMGÉPEK,

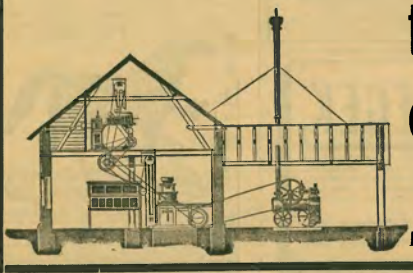

termény-tisztitó-müvek

gabonaraktárak (silos) részére.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépitészet

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérügynöke 7626

BUDAPESTEN, V. ker., Külső váczi-ut 46. szám.

ALAKULT 1856.

KÜHNE E.

a nyári idényre ajánlja elismert szerkezetű, és kivitelű eredeti amerikai

„Osborne"-féle

fűkaszáló gépeit szénaforgatóit marokrakó és kévekötő aratógépeit,

melyek hazai földön is ismételve legelső díjakkal kitüntettek.

Saját készítményű **szénagereblyék** legjobb kőrisfából. Egy és többbsoros **kapálógépek** (Columbia cultivátor 66 korona).

Árjegyzés és ingyen csépelőgépek rostik, kockolyunk.

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

gazdasági gépgyára MOSONBAN.

Főraktár:

Budapest, VI., Váczi-körut 57/a.

GANZ és TÁRSA vasöntöde és gépgyár r.-t.-ra, **Budapesten.**

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság czéljaira

(BÁNKI és OSONKA szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszékek, kőjáratok és teljes malomberendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések.

Részletes árjegyzékeinket kivánatra megküldjük.

HOTTER F. J. R. gyógyszertár a sz. Józsefhez BECS, XII/2., Schönbrunnerstrasse 183.

Hotter-féle Absorbinat

½ palack frt 6.—, ¼ palack frt 3.50.

Utánozott mindennemű kínlódási és sérzés bántalmakhoz, a szükséghez, hogy a szőrt tisztán tegyék. Kellő a megfázásokat és gyógyítja lázkat, elkerüli és lázkam tar mindjárt megfázik az izmokat és megőv minden gyulladástól; különösen bevált speciáljuk, reumatizmusnál, gyámfájdalomnál, varicz bántalmaknál, a hol ilyenek fellépnek. A lóbaik rosszabbik megszűnteti és megnyugtatja a rendellenesek.

Hotter-féle Agrii tápporok

levek és szervszamarásnak, 1 csomag 50 kr.

Kitűnő táplálék a takarmányhoz az állatok ugyo és egészségének fontartására, minden vemhéj, hólyag- és tüdőbajnál alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE BÉLTISZTÍTÓSZER

½ üveg ára 2 frt, ¼ üveg: 1 frt 50 kr.

Felülmúlhatlan hatásáról elkészítésére régi bajokat is.

HOTTER.

ÁLLATGYÓGYKÉSZÍTMÉNYEI

a legtökéletesebb és legjobbak, melyek sokszoros bizonyítási szerint szinte más hasonló szerek által hatásukban el nem érhetők. Raktárok a gyógyszertárban és drogériákban.

Főraktár: BUDAPEST, Dr. Sydall Emil szent gyógyszerészet, Budapest, Sz. Ferenc Lajos u. 8. Fő-lerakatok: Vl., Thal-Herd 17. és Vl. Dr. JÓZSEF gyógyszertár Király-utca 12.

HOTTER-FÉLE TÜRKÖN-FLUID

1 palack 1 frt 25 kr.

Az italnak és lemonkai a magas fog nagy fájdalmát szélhűs és fájdalom fenntartója, az étnicet a bedörnyöltetek ellen a legnagyobb fájdalomnak és vontatásra kipróbálta. A mérőfiaknak kívánkozódnyom 5° bénulás, szaggatás és morvedésnél megjegyzi elkerülhetőnek.

HOTTER I. ÉS II. SZ. DEHONYÓZÁS

1 kilo 1 frt 25 kr.

Legjobb étszerű szer a dizsnak kiválasztás és az azzal jó emésztésnek adómentesítésére; kiünőcz. bevall. erőbeszedő. A II. számú hasznosnak alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE KOLIKA ELLENI SZER

1 üveg: frt 50 kr.

Lovaknál mindennemű kolika és hagy felszakadás, szervszamarásnál pedig puffadás ellen alkalmazandó.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden nemű, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

Legjobb gummi- és kender tömlők

Mindenféle csövek.

legujabb javitott rendszerü tízedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, baromméréseknek. Commandit-társaság szivattyu és mérleggyártársa

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien, I., Walfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

A Dulovics örökösök tulajdonát képező dombegyházi birtok és pedig a Kevermes alatti 1400 □-ölével számított 400 hold kiterjedésü szántó, ugy a vizesi pusztával határos 1600 hold kiterjedésü szántó és kaszáló földek a

folyó év augusztus hó 15-én

Horvát Imre bérleti tanyáján délelőtt 10 órakor kezdetét veendő irásos ajánlattal egybekötött alku tárgyalás mellett, 1901. évi október 1-ső napjától kezdődőleg 12 egymást követő évre bérbe fognak adatni.

Haszonbérelni kivánók oly hozzáadással erteisittetnek, hogy irásbeli zárt ajánlataikat alólirottnál Gyorokon, hol a haszonbéri feltételek naponta betekinthetők, az alkutárgyalást megelőző napig benyujthatják.

A kis pusztára vonatkozó irásbeli zárt ajánlatok 800 korona, nagy pusztára vonatkozóknak pedig 2300 korona készpénz, mint bánatpénzzel kell ellátva lenniök, melyek közül a birtokos család rendszerü elfogadhatókinak találtak, visszafognak tartatni, e felett azok, melyek bármi tekintetben is kifogás alá esnek; ajánlat tevőknek az alku tárgyanapján fognak visszaadatni. 1172

Kelt Gyorokon, 1900. julius hó 15-én.

Gyürky Gábor

mint a Dulovics örökösök megbizottja.

A Marienfeldi

mótor- és locomobilgyár

vezérképviselője

Ad. Hochegger,

BÉCS, VIII/2. Josefstadterstrasse 64.

a városi vasu'al szemben „Josefstadterstrasse".

Petroleum-, Benzin-, Spiritusz- és Gáz-mótorok és lokomobilok.

Tűz- és robbanási veszély kizárva! Azonnali munkaképesség!

Legjobb és legolcsóbb erőgépek!

Alkalmas gazdasági czélokra!

Teljes czéplógarniturák Hofherr és Schrantztől!

Legmesszebb menő szavatosság!

Ingyen és bérmentve küldetnek. 1087

Kwizda Perenc János cs. és kir. udv. és szállító szállítja, a kolozsvári gyógyszerész kerulet gyógyszerész Kornauburg, Bécs mellett.

Cs. és kir. mosoly levetnek.

1 üveg ára 2 kor. 80 fill.

Kwizda-féle Restitutionsfluid

Kitűnő 40 év óta nélkülözhetlen, valamint nagyobb kataszt és polgári intézkedéseknek szemelyiben van szerzve, nagyobb szénegfogyasztónak eldöntve, hogy a Rosenadókat, rándulásokat és inak merevségénél ill. használ a betegek nyerik sajátszerüen az idomitásnak. Valódi csak Kwizda gyógyszerjel kapható az Osztrák Magyar-monarchia minden gyógyszertárban és fűszerüzletben. Főraktár: Tarnik József gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.

KÁDÁR GYULA szab. gyorslóhere-magfejtő-gépgyára Nagyváradon.

T. cz. Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönség és géptulajdonosok becses figyelmét felhívni a szabadalmazott **gyors lóhere- és luczernamag cséplő és gubózó gépemre**, mely nemcsak magas munkaképességénél fogva mulja felül az eddig létező összes ilynemű gépeket, hanem azon előnyénél fogva is, hogy vele a cséplés és gubózás egyszerre végezhető, de egyedül a gubózást is kitűnő sikerrel végzi.

Ezen szabadalmazott lóhere- és luczerna-mag cséplő dob, mely minden cséplőgéphez alkalmazható, két részből van készítve, illetve a rászerelt csavarok segélyével két különböző hengerpalástot lehet képezni és pedig az etető nyílásnál levő hengerpalástnak nagyobb átméret szükséges, mert itt több gubót vesz be. Míg a kiömlő nyílásnál levő hengerpalást szükebb átmérőjű parallelra állítható, mi a kifejtés fötényezője.

Találmányomnak nemcsak meglepő munkaképességéért szavatolok, hanem azért is, hogy bármely eddig létező heremag-fejtő ellenében kétszeresanyi magot fejt majdnem félannyi erővel. Hogy ezen találmányom mily előnynyel működik a gazdászat terén, **az számos elismerő levelekből**, melyeket a nagyérdemű gazdaközönségből kaptam, világosan kitünik.

Megrendelésekné szükséges a dob hossza és körmérete, ugyszintén a nagy lóczkrosta hossza. Ára teljesen felszerelve **160 korona.**

Teljes tisztelettel

Kádár Gyula szab. gyorslóhere-magfejtő-gépgyára Nagyváradon

ELISMERŐ LEVELEK:

T. **Kádár Gyula** géplakatos mester Nagyváradon.

A küldött ujonnan szabadalmazott uj gyors lóheremagfejtőjét, a mi napon használatba vettem minden átalakítás nélkül, a cséplőgépbe használtam, ugy, hogy a cséplést és gubózást egyszerre teljesíti, ugyannyira jól sikerült, hogy a heremagot egyenesen zsákba kaptam; ezt óhajtom Önnek tudomására adni.

Tisztelettel

Szt.-Jobbi gazdaság kezelősége.

Nagyváradi lak. szerf. kőjtalon szabott gazdaság.

Tekintetes **Kádár Gyula** urnak Nagyváradon.

Van szerencsém ezennel tudomására hozni, hogy a fenti gazdaság részére Önöl vásárolt lóheremagfejtő dobbal teljesen meg vagyok elégedve, mert míg egyfelől azáltal tesz kitünő munkát, hogy egyenesen dolgozik, s nem kell külön legubózni, addig másfelől érdeme az, hogy tisztán s gyorsan dolgozik s a magot mind kiveszi.

Kelt Micske puszta, 1897. okt. 15.

Tisztelettel

Jancsó Lajos kápt. urad. gazdatiszt.

Ezenkivül birtokomban vannak az alant felsorolt birtokosok és gazdaságok elismerő levelei, melyek mind a szabadalmazott lóheremagfejtő gépem használhatósága mellett bizonyítanak. A többek között felemlítem és kivántra megkáldóm: Szmyegh Szabolcs nagybirtokos Kardár, Schwartz Gyula nagybirtokos Gyapolv, Puszta-Alcsi gazdaság, gr. Csekonics Endre uradalma Hosszu-Pályi, Uradalom Ó-Siska, Uradalom Margitta, Uradalom Székelyhid, Farkas Ferencz Csehtelke, Szacsvay Akos Kigyik, Lichtenstein Menyhért Balmaz-Ujváros, Diamand Béla Nagyvárad, stb.

Gazdaságok, iparosok és malmok részére ajánlja a

DREZDAI MOTORGYÁR. Részv.-Társas. (ezelőtt HILLE)

A legjobban ismert gáz-, benzin-, petroleum- és acetylen-motorait 1—100 lóerőig és locomobiljait.

Nagyszerű ujitások szabadalmazott szerkezetiel.

Minden kiállitason és versenyen első díjakkal és érmekkel kitüntetve.

Vezérképviselőség: Gollert Ignácz és Társa, Budapesten, VI., Teréz-körut 41.

FIÓKMŰHELY BUDAPESTEN.

Repcze, árpa, buza sb. **aratásra** és szálas takarmány adogolásra

használva a gazda 100 keresztnél biztosan 6 koronát megtakarit buza kötélizel szemben.

1. szám ezre 14 korona
2. szám ezre 12 „
3. szám ezre 10 „

a palánkai vasuthoz szállitva. Tessék **prospektust** és gazd. kötélárú árjegyzéket kérni.

„Agricol"

Ausztria, Magyarország és Olaszországban szabadalmazott, puha s hideg vizben könnyen oldódó Káliszappan, rovarölő alkatrészekkel. **Legjobb ösvzer a szőlőveszőrovarok ellen**, különösen szénafénég (bochilis ambriquella) levéltetvek és vértetvek (schizoneura) a **gyümölcsfák**, ugyszinte **vetemény, réti fűvek és virágfergek** ellen.

Árjegyzék és használati utasitás kivánatra ingyen.

F. Fenderl & Co.

szappangyára 730

TRIEST,

Via Limitanea 1.

Vizhatlan kocsitakarók

repcze, 995

gabona és kazal

ponyvák,

mindenfajta zsákokat,

és szalmakötelet a legmérsékeltebb árban szállit azonnal és legolcsóbban

Leop. Langer, Brünn,

Zollhausgasse 5.

Teljes par 100 Eleve azonnal, szeptember eldőberre nagyobb mennyiségel veszek. Ajánlatok „Tejfagyasztókszelő" czimen a kiadóhivatalba kérlenek. 1169

Valamennyi gabonafajták eladásához

a legmagasabb vásári árakon ajánlkozik

Gustav Brum

WIEN 1363

Börse v. landw. Producten. Legjobb referenciák.

Szám 2237—1900.

Hirdetmény.

Szamosujvár sz. kir. város közönsége a tulajdonához tartozó következő javadalmakat u. m.

1. A 12 kövi malmait	20,399 kor. 98 fill.	5. Hosszu-fogadó házat	836 kor. 36 fill.
2. Helypénz-vásárvám jogozatot	14,646 „ — „	6. Cserepes-fogadó-házat	533 „ 32 „
3. Kövezetvám jogozatot	4,504 „ — „	7. Hurdukáta-fogadó	500 „ — „
4. Petrisi hidvám-jogozat	2,504 „ — „	8. Tégla-telepet	244 „ — „

felkiáltásiár mellett, 1901. évi január hó 1-ső napjával kezdődő 3, illetve 6 évi tartamra, folyó évi augusztus hó 8-ik és következő napján a városház tanácstermében tartandó nyilvános árverés utján a legtöbbet igérőnek haszonbérbe adandja.

Mindazok, kik az árveréshez hozzászólani kivánnak, a felkiáltási ár 10%-át kötelesek készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban, az árverező bizottság kezére előlegesen letenni, az pedig kire a haszonbérlet leveretett, bánatpénzét a levert haszonbéri összeg 10%-ára leend köteles azonnal kiegészíteni.

A szóbeli árverés befejeztéig 1 koronás bélyeggel, s kellő — a megigért haszonbéri összeg 10%-át tevő — bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok (Offert) is elfogadtatnak.

Az ily zárt ajánlatban a megigért haszonbéri összeg számmal és betüvel is, valamint az ajánlattevőnek neve, lakhelye s az iránti nyilatkozata, hogy a haszonbéri szerződés pontjait teljesen ismeri s azoknak magát aláveti: — olvashatólag s tisztán kiteendő; — az ennek meg nem felelő zárt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Egyéb feltételek az árverező bizottság elnöke Ábrahám Zachar gazdasági tanácsos urnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők

Ugyancsak árverésen egy később közhirré tett napon (30—40 nap mulva) 6 esetleg 10 évre haszonbére adatnak az alábbi birtokok:

1. Szamosujvár-németi s péterházi birtok	465 hold	kor.	fill.
2. Őrd.-füzesi birtok malommal . .	568 „	„	„
3. Kéröi birtok	568 „	„	„
4. Ormányi birtok	278 hold	kor.	fill.
5. Kápolnai birtok	127 „	„	„
6. Hesdát-bonczmyiresi birtok . .	69 „	„	„
7. Mikolai birtok.	170 „	„	„

felkiáltási áron felül. Az érdeklődőket kérjük e birtokokat fenti idöig megtekinteni, mert rövid lejáratu határidő alatt lesz megtartva az árverés.

Szamosujvár sz. kir. város tanácsa, 1900. évi julius hó 12-én.

Ábrahám Zachár s. k., tanácsos, polgármester helyettes.

Osztián Kristóf s. k., főjegyző.

1170

Gazdasági üzemekben, uradalmakban, tejgazdaságokban, szeszgyárakban stb. kitűnően bevált évek óta

Porcellán-Email-Festékünk (Pef)

mint elegáns fal és mennyezet mázolat, melyen penész és gombaképződés lehetetlen. Mindenkor mosható, kemény, porcellánszerű felületet nyujt, mely **lej és vajkezelési helyiségek, gépházak, konyhák, fürdőszobák, folyosók, istállók, klosettek stb.** részére felette czélszerű.

Bessemer festékünk (védjegy ülő)

mint **feltétlenül megbizható rozsdavédő szer** mindennemü vasszerkezetek, vas és hullám bádogtetők, tartók, keritések, rácsok, gépek stb. részére. — **Mint famázolat is kitünö konserváló szer.** Tartósabb, szaporább és a különféle behatásoknak sokkal jobban ellenáll, mint minium és olajfesték.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szivesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Sertéstenyésztők figyelmébe.

A 13652. szám alatt szabadalm.

SOMOGYI GÉZA-féle

állatok emésztését elősegitő por

mindenféle sertésbetegségek ellen

sikeres hatással bir.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a tápport előállitására, melyet állatok, **különösen sertések** ugy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emészthetőségét megkönnyiti.

Mint a tapasztalatok bizonyitották, ezen tápporral ellátott táplálék az **állat szervezetére igen jótékonyan hat,** a mennyiben annak **ellenállóképességét betegségek ellen** már aránylag **rövid** használat után **nagy mértékben növeli.**

Figyelmeztetés.

A por, melyet az étellel együtt bevesz a sertés, **a gyomorból** megemésztés után a **vékonybelekbe kerül,** a hol az **tovább emésztődve** annak alkalmas részei a **bél szivó edényei** (bolyhai) által **felszivatnak** s a **tápláló szervek erein** keresztül a vérbe vitetnek és számtalan **véredény** **által szétterjednek a test minden részébe**; innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint **belsőleg hat,** mert ha találmányom rendszeresen **használva lesz,** sikeres eredménynyel jár és bármely állatnál alkalmaznató.

Használati utasitás.

Ha az állat nem eszik és nem emészt, betenként 2-szer 3 deka 1½ evőkanállal adandó naponta.

Ha az állat gyengélkedik, az első két nap 5 deka 2½ evőkanállal naponta. Azonban, ha betegsége megy át, két napon át 8 deka 4 evőkanállal etetendő. A por kevés hig ételbe keverendő.

Ellismerő leveleka legnagyobb uradalmakból vannak.

Kapható mindenütt.

¼ kg. doboz 90 fillér (45 kr.), ½ kg. doboz 1 korona 80 fillér (90 kr.)

341 Készitő ***SOMOGYI GÉZA, Arad.***

Intézői állás.

Herczeg Sulkowski József M. O kegyelmességének pankotai uradalmában egy

gazdasági intézői állásra

ezennel **pályázat hirdettetik.**

Ezen állásra kizárólag több évi gazdasági gyakorlatot beigazoló oly egyének pályázhatnak, kik a magyaróvári gazdasági akadémiát jó sikerrel elvégezték.

Tehenészet és tejgazdaságban gyakorlatilag jártas egyének előnyben részesülnek.

A bizonyitványokkal felszerelt folyamodványok **folyo hó 30-ig** alólirott jószákormányzósághoz beterjesztendők.

Herczeg Sulkowski J. M. jószágkormányzósága

Arad.

1144

Szabadalmazott

Kosárbetétek

a gőzszéplőgépek számára, kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszab esetben is.

A kosárbetétek árai:

4	löerejű géphez	**60** kor.
6	„ „	**70** „
8	„ „	**80** „
10	„ „	**90** „

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete bekülendő

Bajzáth Ignácz,

Székelyhid. 762

Gazdasági kötéláruk,

tornaeszközök, függő-ágyak és mindennemü

hálók ipartelepe.

Ponyvák, zsákok, ruhateritő kötelek fehér kenderből,

dohányzsinegek

kiváló minőségben, és rebzsinórok, kendertömlők és hevederek.

Valódi angol lawn-tennis, football és halászati készletek gyári raktára

SEFFER ANTAL

Budapest, (Központi városház épület) Károly-utcza 1., **belt szám 12.** Gondos kiszolgálat.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körut 3. szám.

a csehországi Thomas-müvek magyarországi vezérképviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak), ● ●

„Martellin" dohánytrágyát, Kainitot.

— A mütrágyák beltartalmáért szavatolok. —

Legujabb szerkezetü kitünő trágyaszóró gépek a legolcsóbb áron. 40

— **Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.** —

Actiengesellschaft

Stahlwerke

Weissenfels

ezelőtt **Goeppinger & Co.**

Weissenfels, Oberkrain.

Szab. **acélhordók.**

A hordóban levő folyadék nem veszit sulyából kiszivárgás, felszivódás és apadék által. Nincs tüzveszély.

Petroleum, benzin, festékáruk, spiritusz, olajok, alkaliák stb. részére.

Kapható minden vaskereskedésben.

A szab. acélhordó, a vm. és kir. hadseregnél és a m. kir. honvédségnél, mint szabálytlanc van elfogadva.

Amerikai szabadalmazott

aczélláncz forrasztás nélkül.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

KIS HIRDETÉSEK

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasz[illegible] szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Botos ipaban

[illegible] 1146

Vizsgázott

[illegible] díjnyere gróf Hadik Barkóczy Eleonóra [illegible] Terezia-rend lovagja, Zemplénmegye megüldöttjéhez. 1145

Irnok

[illegible] szamszadi belépésre, Földmives iskolát végzettek előnyben részesítetnek. Fizetése [illegible] A. [illegible] tok bizonyítványokkal ellátva Gadi István Büssü, Somogy-megye. 1113

Szakvizsgázott

erdőr kerestetik a domboári [illegible] gazdaságba. Pályázók küldjék [illegible] szolatlakat, melyek vissza nem küldetnek. Wurm Ödön báró [illegible] a szakcsi majorban. [illegible] p. Szakcs. 1156

Vajmester,

szakiskolát végzett, nőtlen [illegible] tejszövetkezetnél Fehérmegye. [illegible]

Földmives-

iskolát végzett gazdasági ifnok kerestetik Hász Béla puszitavlengyhársi gazdaságba. Bére [illegible] és [illegible] megk [illegible] sére. Utolsó posta: Zimbor Ujfalu (Aradmegye). 1130

ÁLLÁST KERESŐK.

Gyakorlatilag

képzett, 28 éves, reform., nős gazdatiszt, f. év végére esetleg előbbi belépésre állást keres. Bővebb felvilágosítással szolgál Puky János, Tomor, Abaujmegye. 1127

Gazdasági

intézete [illegible] prot. gazdatiszt, magyar és német nyelvet beszél, 6 év óta kerületi tiszt, állatinyésztés, [illegible] szerint [illegible] szerdaig igényekkel ellátt kéres. Megkeresések Dr. Rozner Gyula urhoz Okanisa intézendők. 1130

Tanintézetet

végzett 5 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt oly állást keres, [illegible] 1112

Földmüves

és tejgazdasági szakiskolát végzett gazdatiszt 6 évi gyakorlattal azonnali belépésre keres alkalmazást; a gazdatiszt mindenben [illegible] és [illegible] kötelezettségének mint pónlaszolgálatos [illegible] Gáts, Sárvár, Fenyőmegye. 1180

Tejgazdaságban,

[illegible] 3 gyakorlattal [illegible] 40 éves, nős, kisszámú [illegible] gazdatiszt, ki 20 éves [illegible] referenciák [illegible] 1131

Földmives iskolát

[illegible] 4 középosztályt végzetem, 5 évi [illegible] bő [illegible] egy helyen mint segéd, majd mint kezelőtiszt működtem. A gazdasági tennivalókban kivül [illegible] 14 és nős, családtalan, 32 éves, [illegible] vallásu vagyok, kisebb [illegible] 1100

200 darab

anyabikát szerzett felesjuhásznak beállani, 3 évre Szent-Mihály napjól kezdve. Czímem Pecsár Ferenc, Jánosmajor, Felsőbánya, m. [illegible] Dunaszegy, Fehérmegye. 1128

Mérlegképes

gazdasági segéd [illegible] 2000 holdas [illegible] Szerszámokat [illegible] 1129

Földmives-iskolát

végzett, [illegible] kerestetik [illegible] gazdaság m [illegible] kereséseket a [illegible] czím alatt a kiadóhivatal tovább[illegible] 1110

Kezelőtiszt.

levoles kereszttiny jelenleg hercegi uradalomban felmondhatlan segédintézőtl állásban lévő [illegible] gazdatiszt nős[illegible] lévő vagyott kezelőtiszt állást keres. Kösönszerelőtel vállalna el egy [illegible] gazdaságban [illegible] ajánlatokat a [illegible] ság összes ágaban, nemkülönben [illegible] állattenyésztés tekintetben a tejelőkepességre, czukorcepa [illegible] Cz. [illegible] kiadóhivatalban. [illegible]

Gazdasági

tanintézetet végzett, pályája [illegible] szolgálatban [illegible] gálmu [illegible] dás [illegible] egyebb urakodóban [illegible] lehetőleg grófi uradalomban mint segédtiszt állást keres. Czím a kiadóhivatalban. 1129

Kezelőtiszti

állást keres október elsejétől egy 36 éves, nős, [illegible] gyermekben [illegible] gazdaságban [illegible] 1128

20 éves fiatal ember,

[illegible] tályai elvégzte és egy szélbiszeti szakiskolát is jó sikerrel végzett, több évi gyakorlattal bír, mezőgazdaságban is járatos, beszél magyarul és tótul, egy magyarul [illegible] 1129

Kanrülköpes.

[illegible] czím alatt a kiadóhivatalban. [illegible]

Gazdatiszt

[illegible] 1 és 2 [illegible] r. gazdatiszt, 12 éves [illegible] 1131

Nőtlen, fiatal

[illegible] és kifogástalan [illegible] 1132

Mikertész,

ki a kertészet minden ágában járatos [illegible] 1115

Földmives-iskolát

végzett, [illegible] gazdaság m [illegible] kereséseket a [illegible] czím alatt a kiadóhivatal tovább[illegible] 1110

Kezelőtiszt.

levoles kereszttiny jelenleg hercegi uradalomban felmondhatlan segédintézőtl állásban lévő [illegible] gazdatiszt nős[illegible] lévő vagyott kezelőtiszt állást keres. Kösönszerelőtel vállalna el egy [illegible] gazdaságban [illegible] ajánlatokat a [illegible] ság összes ágaban, nemkülönben [illegible] állattenyésztés tekintetben a tejelőkepességre, czukorcepa [illegible] Cz. [illegible] kiadóhivatalban. [illegible]

Gazdasági

tanintézetet végzett, pályája [illegible] szolgálatban [illegible] gálmu [illegible] dás [illegible] egyebb urakodóban [illegible] lehetőleg grófi uradalomban mint segédtiszt állást keres. Czím a kiadóhivatalban. 1129

Kezelőtiszti

állást keres október elsejétől egy 36 éves, nős, [illegible] gyermekben [illegible] gazdaságban [illegible] 1128

20 éves fiatal ember,

[illegible] tályai elvégzte és egy szélbiszeti szakiskolát is jó sikerrel végzett, több évi gyakorlattal bír, mezőgazdaságban is járatos, beszél magyarul és tótul, egy magyarul [illegible] 1129

Kanrülköpes.

[illegible] czím alatt a kiadóhivatalban. [illegible]

Gazdatiszt

[illegible] 1 és 2 [illegible] r. gazdatiszt, 12 éves [illegible] 1131

Nőtlen, fiatal

[illegible] és kifogástalan [illegible] 1132

Keszthelyen

[illegible] évet végzett gazdász a [illegible] 1126

Gazdatiszt

[illegible] 1126

Eladó

[illegible] 1179

Két

[illegible] és szét szavés eladó. A pontyk egészen kicsinyek, [illegible] 1178

Eladó üszök.

[illegible] 1176

VEGYESEK.

Eladó

[illegible] 1149

ÁLLATOK.

Eredeti

Rambouillet

kosok 157

mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kapható

gróf Herberstein Albert

uradalmi igazgatóságánál

Strilek,

Morvaország.

Eladó

[illegible] 1167

Szalonna.

Pörkölt szalonna prima, 3 oldal 125 kilo bármily mennyiségben azonnal kapható

Steiner Ármin

gabona- és termény-kereskedő

Orosházán.

Ló-árverés.

Méltóságos gróf Széchényi István uradalmában, lótenyésztés felhagyása miatt

4 db	öreg fékvér	kancza
1 „	3½ éves „	herélt
4 „	3½ éves „	kancza
4 „	2½ éves „	herélt
4 „	2½ éves „	kancza

ménesbeli ló f. évi *augusztus 12-én d. e. 10 órakor* megtartandó önkéntes árverésen eladatni fog.

Schilhan Gyula

urad. ispán

Kálmánosa (Somogym) vasúti állomás **Darány.**

Tenyésztés

megszüntetése miatt eladó 43 darab [illegible] 1158

Tanulókat

a jövő tanévre teljes ellátásra [illegible] 1177

Cséplőgarnitrák

[illegible] 1147

Kiadó bérlet.

A Kontz József örökösei tulajdonát képező [illegible] 1090

FALB

Kitűnő minőségű

Biborhere-mag

jutányosan kapható

HALDEK

magkereskedés

Budapest,

Károly-körut 9.

1124

Budapest

[illegible] 1148

Kiváló szállítóképes és megbízható

közléseket díjaz

[illegible] 1166

ELADUNK

kölcsön adunk

TAKARÓ

PONYVÁKAT,

mindenféle nagyságban, uj és használt [illegible]

TERMÉNY

ZSÁKOT

repczeponyvákat

[illegible] 1166

Eladó

uradalom.

Közel **Győr—szombathelyi** vonalhoz, fényes kamatozás, buzatalaj, előnyös fekvés, erdő, ára **600.000 frt.**

Eladó

uradalom.

Közel **pécs—nagykanizsa—kaposvári** vonalokhoz, mintagazdaság, buzatalaj, erdő, ára **600.000 frt.**

Eladatnak örökösödés folytán külön-külön is. Fizetések kedvezők. Ajánlat sub „Uraság 6" e lap kiadóhivatalába küldendő.

1147

Csinosan

[illegible] 1119

Kitűnő minőségű

[illegible] 100-161 10,000 holdig terjedő, kitűnő szerint [illegible] mag, [illegible] gazdasági és iskolaföldekre, [illegible] 1172

Parczellázási alkalmas

1181 **földbirtokokat**

megvételre keres

Gásztmán Samu

kereskedő

BUDAPEST,

V., Csáky-utcza 6.

Molnárok Lapja

[illegible] 1121

GŐZEKÉKET,

GŐZ-UTIHENGEREKET

és

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** (vasúttörténeti szakban.)

Iroda, raktár, javitóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Haszonbéri hirdetmény.

Gróf Berchtold Lipót ő Méltósága Sopronmegyében **csepreghi járásban fekvő peresznyei uradalomhoz tartozó HÁROM GAZDASÁG** mindösszesen

1185 kat. hold szántóföld

jövő évi szeptember hó 1-től egymásután következő

12 évre haszonbérbe adatik.

Bővebb felvilágositást ad

Gróf Berchtold Lipót uradalmi intézősége

Peresznye, Sopronmegye. 1107

Kitüntetve

1897. Kisbér nemzetközi vetőgépverseny — első díj: állami arany érem.
Lévai nemzetközi vetőgépverseny — első díj: nagy tiszmére arany érem.
1898. Hódmezővásárhelyi vetőgépverseny — első díj: arany érem.
Marosvásárhelyi vetőgépverseny — első díj: arany érem.
1899. Szegedi kiállitás — első díj: legnagyobb elismerés.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja:

Magyarország

legujabb és

legjobb 7583

vetőgépét,

szabad, kiváltható kapacsukbykkal ellátott

sik és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas

ZALA-DRILL

sorvetőgépét, továbbá szab. „Perfecta“ olcsó és igen jó, könnyü vetőgépét, legjobb szerkezetü. Szuk-rs-dszerü szórókötél, borona, járgányall, szmagyítóm, rostát és mindenféle gazdasági **gépeit.**

„Planet jr.“ rsz. kézi-toló répakapa és töltögető, à 10 frt.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Emmerling-féle szabadalmazott

Viharágyú

egyedüli, mely **teljesen veszély nélkül kezelhető** és a legnagyobb **viharban** vagy **esőben használható.**

Bizonyitványokkal van beigazolva, hogy alkalmazása teljes sikert biztosit, miért is **felülmul minden ez ideig** a jégverés elleni védekezésre alkalmazott **viharágyút.**

Kezelése nagyon egyszerü, minden laikus ember könnyen kezelheti.

Egy percz alatt 5—6 lövés tehető.

Egy darab 2 méteres vihar ágyú 22 frt.
100 darab löveg — — — — 12 „

Megrendelhető **EMMERLING ADOLF** tüzijáték és lampion gyárosnál

Budapest, Gróf Károly-utcza 26. szám.

Szegedi Zsákok.

Gabonazsákokat nyers és vizmentesen telitett ponyvákat, KÖTÉLNEMÜEKET, az elismert legjobb minőségben szállít a Magyar Vitorlavászon- és Kendergyár Salzmann és Társa. Központi megrendelő iroda: Budapest, V., Nádor-utcza 20. sz.

AJÁNLOK:

GÉPOLAJAT,
u. m. **valódi tiszta olivaolajat, elsőrendü savtalanitott repczeolajat,** stb.
disznózsirt, szalonnát és szalonnáról lerázott sót.

Fertőtlenitő szereket,
n. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb.
rézgálicz karbololeumot, keserűsót csudasót stb.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,
Zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedélfakot,

MŰTRÁGYÁT
Olasz szaponárlát tiszta vastag gyökerekkel őrölve.

Lucernát, lóherét, fümagvakat
minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket.

Vetőmagot
a legfutányosabb árون és garantált jó minőségben.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kérek mintázott szives ajánlatokat.

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utcza 19. sz.

Telefon. Telefon.

Sürgönyczim: „CERES“ Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kivánatra szolgálok.

„Pátria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest (Köztelek).